

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Fakulta tělesné výchovy a sportu

Lyžařské výcvikové kurzy na základních a středních školách
v České republice

Ski training courses in primary and secondary schools in the
Czech Republic

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí diplomové práce:

PaedDr. Tomáš Gnad

Zpracovala:

Barbora Binterová

srpen 2008

ABSTRAKT

Název práce: Lyžařské výcvikové kurzy na základních a středních školách v České republice.

Cíl práce: Cílem mé diplomové práce je zmapovat současný stav lyžařských výcvikových kurzů na základních a středních školách v České republice.

Zdůvodnění: Důvodem zpracování tohoto tématu je zjištění vycházející z výsledků šetření, která byla prováděna po roce 1990. Tyto výsledky naznačují, že se zájem o lyžařské výcvikové kurzy začal po roce 1990 snižovat a to jak ze strany žáků, tak ze strany vedení škol a pedagogů samotných. Tato práce by měla pomoci zjistit, zda tento trend stále trvá, popřípadě nastínit důvody, které k tomuto stavu vedou a zároveň hledat cesty, jak tento nepříznivý stav změnit.

Metoda: Průzkum bude prováděn metodou anketního šetření a metodou rozhovoru. Anketa bude doplněna stručným vysvětlením, které bude dotazovaného informovat o cílech a úkolech ankety. Ankety budou rozeslány učitelům tělesné výchovy na základních a středních školách v celé České republice. Očekáváme, že bude obdrženo cca 100 základních a 100 středních škol. Výsledky anketního šetření vyhodnotím pomocí Microsoft ACCESS®, Microsoft EXCEL®

Klíčová slova: Lyžování, lyžařský výcvikový kurz, lyžařský výcvik, sjezdové lyžování, běžecké lyžování, snowboarding.

SUMMARY

Title:

Ski training courses in primary and secondary schools in the Czech Republic

Objective

To assess the current status of ski training courses in primary and secondary schools in the Czech Republic

Purpose of the study

The design for the study of this subject originated from results of previous research carried out since 1990. This research indicated that since 1990, interest in ski training courses, as demonstrated by school pupils, administrators and teachers, has declined. The purpose of the work is to appraise whether this trend continues, to assess the underlying cause and to help reverse this unfavourable trend.

Method

Research methods will include inquiry in the form of questionnaires and interviews. The questionnaires will be supplemented with a brief explanation of the objectives and tasks. The questionnaires will be sent to physical education teachers in approximately 100 primary and 100 secondary schools. The results will be analysed using Microsoft ACCESS and Microsoft EXCEL.

Key words

Skiing, ski training course, ski training, slalom ski, cross country ski, snowboarding

Touto cestou bych chtěla poděkovat PaedDr. Tomášovi Gnadovi za odborné vedení práce, za praktické rady a za možnost využít jeho zkušenosti v této problematice. Dále děkuji za dobrou spolupráci při výzkumu všem pedagogům základních a středních škol, kteří se zúčastnili výzkumu. Bez spolupráce výše jmenovaných by tato práce nevznikla.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a použila jsem pouze literaturu uvedenou v seznamu bibliografické citace.

Barbora Binterová

Barbora Binterová

Svoluji k zapůjčení své diplomové práce ke studijním účelům.

Prosím, aby byla vedena přesná evidence vypůjčovatelů, kteří musejí pramen převzaté literatury řádně citovat.

Jméno a příjmení: Číslo obč. průkazu: Datum vypůjčení: Poznámka:

Obsah

1.	Úvod	7
2.	Teoreticko metodologická část	8
2.1.	Cíl a úkoly práce, pracovní hypotéza.....	8
2.2.	Metodika práce.....	8
2.2.1.	Statistické metody.....	9
2.2.2.	Metoda anketního šetření	9
2.2.3.	Metoda rozhovoru.....	11
2.3	Rozbor literatury a pramenů.....	11
2.3.1.	Nástin historie lyžařských výcvikových kurzů	11
2.3.2.	Dnešní podoba lyžařských výcvikových kurzů	14
2.3.3.	Organizace a náplň lyžařského výcvikového kurzu školní mládeže	22
2.3.4.	Organizace výuky a bezpečnost	27
2.3.4.	Význam lyžařských zájezdů	33
3.	Výzkumná část	34
3.1.	Výsledková část	34
4.	Vyhodnocení anket	35
4.1.	Diskuse k výsledkům	78
5.	Závěr	84
	Použitá literatura	87
	Příloha č.1	89

1. Úvod

Lyžování je specifická pohybová činnost, charakterizovaná složitými pohybovými strukturami, kterou provádíme v nezvyklých a variabilních podmínkách přírodního prostředí.

Lyžařský výcvik se od pojmu lyžování odlišuje tím, že kurz vede cvičitel, který řídí a reguluje výuku tak, aby probíhala bezpečně, účelně a vedla k žádanému cíli. Je součástí osnov tělesné výchovy jak základních, tak středních škol a lyžování je zahrnuto do povinné výuky vzdělávání učitelů s aprobační TV.

Lyžování má ve školní tělesné výchově dlouholetou tradici. Naše republika je jednou z prvních zemí, které zařadily tuto činnost do povinného všeobecného vzdělávání. Učitelé tělesné výchovy seznámili se základní lyžařskou technikou již několik generací. Výsledkem toho bylo rozšíření zájmu a vytvoření široké lyžařské základny, která je velmi důležitá pro výběr talentů do vrcholového sportu. Dá se říci, že lyžování patří mezi nejmasovější a nejpobulárnější odvětví. Je charakteristické přirozeným pohybem ve zdravém prostředí, které má velmi příznivý vliv nejen na tělesný, ale i na duševní vývoj lidí. Působení tohoto vlivu je úměrné stupni lyžařských dovedností, a proto je naší snahou naučit co největší počet dětí lyžovat.

Můj kladný vztah k lyžování byl už od dětství formován mým otcem, který je učitelem lyžování a zimní období jsme pravidelně trávili v Peci pod Sněžkou. Ve svých 10-ti letech jsem začala závodně lyžovat. Nejprve za sportovní klub Rýchory a v 15-ti letech jsem přestoupila do Ski klubu Špindl. Ve své závodní kariéře jsem dosáhla celé řady úspěchů v republikovém i mezinárodním měřítku. Od svých 20-ti let působím jako lektor lyžování na kurzech pro instruktory a cvičitele. Vzhledem k tomu, že na těchto akcích přicházím do styku s pedagogy, kteří se zabývají školním lyžováním, vím, že se v současné době lyžařské výcvikové kurzy potýkají s celou řadou problémů.

S tím je spjat i výběr tématu diplomové práce, ve které se snažím zmapovat stav lyžařských výcvikových kurzů v posledních letech a zájem žáků, učitelů, i vedení škol o pořádání těchto akcí.

2. Teoreticko metodologická část

2.1. Cíl a úkoly práce, pracovní hypotéza

Cílem mé diplomové práce je zmapovat současný stav lyžařských výcvikových kurzů na základních a středních školách v České republice.

Cíl práce je rozpracován do těchto konkrétních úkolů:

1. Rešerše literatury
2. Vypracování ankety k problematice lyžařských výcvikových kurzů
3. Zpracování výsledků anketního šetření
4. Zpracované výsledky porovnat ve srovnatelných ukazatelích předcházejících výzkumů od roku 1990

Pracovní hypotéza

Na základě posouzení výsledků a sledování úrovně lyžařských výcvikových kurzů od roku 1990 předpokládáme, že se bude zájem o tyto kurzy snižovat .

2.2. Metodika práce

Termín metoda má původ v řeckém slově *methodos* a doslovně znamená „cesta za něčím neboli postup“, vědeckou práci lze potom obecně charakterizovat jako záměrný postup, jehož pomocí se dosáhne určitého cíle (poznání). Metoda v sobě obvykle zahrnuje celou řadu různorodých poznávacích postupů a operací, které směřují k získávání vědeckých postupů.

Pojem metoda bývá užíván v dvojím smyslu:

Užší smysl – označuje speciální postupy vědecké disciplíny (například metoda dotazníková, experimentální metoda aj.).

Širší smysl – bývá výrazem pro označení určitého obecného způsobu zkoumání, zahrnuje i ostatní logické prostředky (syntézu, zobecňování aj.). (Skalková, 1985)

2.2.1. Statistické metody

Statistiku chápeme jako vědní disciplínu, která se zabývá metodami získávání, zpracování a vyhodnocování hromadných údajů.

Správný postup při statistickém zkoumání lze rozdělit do čtyř základních etap

1. Příprava výzkumu
2. Získávání údajů
3. Zpracování údajů
4. Analýza získaných výsledků a jejich interpretace

Skalková (1985) zmiňuje pojem věcná významnost – rozbor neboli věcná analýza, která by měla být prvním krokem při vyhodnocení výsledků. Jedná se o to, zda je nebo není významný rozdíl mezi dvěma jevy. Pracovník zasvěcený do daného problému by měl rozhodnout, zda například zjištěná věcná významnost je pouze náhodná nebo je-li s určitou pravděpodobností její výskyt důsledkem působení konkrétního činitele a má obecnější platnost. Posouzení věcné významnosti je prvním i konečným krokem při hodnocení výsledků a formulaci závěrů.

(Skalková, 1985)

2.2.2. Metoda anketního šetření

Anketa je založena na dotazníku, který obsahuje pouze několik volně stylizovaných otázek. Vyplňuje jej sám respondent.

Její užití je vhodné pouze v některých případech – převážně pro informační cíle.

Podle způsobu předkládání respondentům dělíme anketu na:

- rozdávanou
- poštovní
- novinovou

Anketa dále může být:

- anonymní
- neanonymní (Štumbauer, 1989)

Anketní šetření

Jako základ pro svůj výzkum jsme zvolili metodu anketního šetření. Jedná se o anketní formulář s předem připravenými a formulovanými otázkami, na které respondent odpovídá.

V konečné podobě anketa obsahovala 23 otázek (viz. příloha č.1.) Před vlastním vytvořením ankety jsem si stanovila několik problémových okruhů.

Okruhy	číslo otázky
1.Zjistit zda školy pořádají či nepořádají lyžařské výcvikové kurzy a zjistit důvody neúčasti dětí na této akci	1,2,3,4,6
2. Předpoklady škol pro pořádání lyžařských výcvikových kurzů	7,8,9,10,11,12,13,14
3. Úroveň personálního zajištění na lyžařských výcvikových kurzech a odměňování	5,15,17, 19,20,21,22,23
4.Zjistit zájem žáků o výuku snowboardingu na lyžařských výcvikových kurzech. A zda školy tuto výuku uskutečňují či nabízejí	15,16,17, 18

Dříve než byl anketní formulář doručen učitelům sledovaných škol, konzultovala jsem jej s několika učiteli tělesné výchovy českobudějovických základních a středních škol. V souvislosti s jejich připomínkami jsem poopravila formulaci některých otázek a upravila anketu do konečné podoby. Dotazované školy byly vybrány náhodným výběrem z databáze školícího střediska Sport BP, které je akreditovaným pracovištěm MŠMT ČR.

Pro zpřesnění ankety byl k němu přiložen průvodní list, ve kterém byl vysvětlen cíl výzkumu, způsob vyplnění a další pokyny k práci s anketním formulářem.

Anketní výzkum byl prováděn od listopadu do konce dubna roku 2008 na základních a středních školách v celé České republice. Jde celkem o 200 škol. Anketní formuláře byly určeny učitelům tělesné výchovy. Z části byly formuláře rozeslány emailem, z části byli vyplněny účastníky instrukčně metodických seminářů lyžování a snowboardingu, kterých jsem se zúčastnila jako lektor. Zvláště budou vyhodnoceny výsledky ankety základních a

středních škol. Poté bude anketa vyhodnocena společně. Celkem bylo respondentům doručeno 200 anketních formulářů, návratnost dosáhla 48%.

2.2.3. Metoda rozhovoru

Zde je shromažďování dat založeno na přímém dotazování, to znamená na verbální komunikaci výzkumného pracovníka a respondenta. Výzkumník se zaměřuje na problémy, které ho zajímají. Navázání osobního kontaktu usnadňuje hlouběji proniknout do názorů a postojů dotazovaného. Je to metoda pružná, lze ji přizpůsobit různým situacím. Slouží k hlubšímu objasnění kontextu a důvodů odpovědí.

Důležitými vlastnostmi jsou:

- pružnost
- přizpůsobivost jednotlivým situacím
- odhalení fakt, názorů, postojů, které jsou ostatním metodám nedostupné (Skalková, 1985)

Výzkum pomocí rozhovoru

Rozhovor bude použit jako doplňková metoda k anketnímu šetření. Metoda rozhovoru byla použita pouze u došlých anket, v případě nejasností nebo neúplných informací. Pro individuální rozhovory vytvořily podklad otázky z ankety. Údaje jsme zaznamenávali písemně, podle situace buď v průběhu rozhovoru, nebo těsně po jeho skončení.

2.3 Rozbor literatury a pramenů

2.3.1. Nástin historie lyžařských výcvikových kurzů

Ke kladům naší pedagogiky patří to, že jsme byli jednou z prvních zemí, kde lyžování našlo uplatnění při výchově školní mládeže. Počátky lyžování na školách se pojí k roku 1890, kdy vyšel výnos ministerstva školství povolující cvičení žáků v přírodě.

Průkopníkem lyžování na školách byl Jan Buchar, řídící učitel dvoutřídky v podhorské obci Dolní Štěpanice, kde učil 41 let. Byl prvním učitelem, který dětem nahrazoval v

zimním období tělocvik lyžováním. Naučil je dobře se na lyžích pohybovat a pak s nimi podnikal výlety do okolí Jilemnice. Tato činnost dělala dětem radost a cesta do školy byla pro ně zábavou. Již v roce 1890 prosadil J.Buchar u školské správy právo nahradit v zimě tělesnou výchovu sáňkováním. Roku 1896 přišel i souhlas k lyžování. Děti lyžovaly na všem možném, na prkénkách, na dužninách od sudů, málokteré z nich mělo skutečné lyže. V letech 1896 - 1900 organizoval pravidelné výlety školáků do Krkonoš (Kulháněk, 1989).

Pro děti školou povinné založil fond "Mladý lyžař" . Tak se získávali peníze potřebné pro zakoupení lyžařského vybavení. Díky jeho příkladu se lyžování začalo postupně rozvíjet i na ostatních krkonošských školách.(Mrklův, Vysoké nad Jizerou, Jablonec Nad Jizerou, Jilemnice, na Benecku). Mezi učiteli našel řadu spolupracovníků následovníků. Byli to například učitelé Joda, Ďoubálek, Soukup, Josef Aleš - Lyžec a další. (Vodičková, 1979) Tento člověk byl rovněž prvním předsedou Svazu lyžařů, který byl úředně uznán roku 1903. Byla to první národní lyžařská organizace ve střední Evropě. Zahajuje bohatou přednáškovou činnost a zaplavuje lyžařskou propagandou celé Čechy a Moravu (Kulháněk, 1989).

Roku 1907 povolila školní rada ve Vrchlabí výše položeným školám nahradit tělocvik lyžováním. Od roku 1909 si mohly školy pořizovat vybavení k lyžařským výcvikům z příspěvků ministerstva školství.

Obtížněji se dostávalo lyžování do škol i v jižních Čechách, kde stále ještě převládá vliv konzervativních názorů na školní tělesnou výchovu. Přesto se kolem roku 1910 objevily pokusy učitelů využít v zimě vhodných sněhových podmínek pro lyžování při povinné tělesné výchově i mimo vyučování . (Pellarová, 1980)

Ve školním roce 1922/23 byl lyžařský výcvik zařazen celostátně do osnov pro školy podle návrhu Josefa Klenky a dalších, jako doplněk tělesné výchovy. Pro učitele tělocviku byly organizovány tzv. " Státní tělovýchovné kurzy" . Od roku 1923 je lyžování zařazeno do osnov na školách, kde jsou k němu vhodné podmínky.

V přechodných osnovách z 30. 11. 1945 je lyžování zařazeno do všech stupňů škol. Pro učitele bylo zavedeno systematické školení v podobě dvou čtrnáctidenních kurzů. Je vydávána odborná literatura s tematikou školní mládeže. O rok později 3.12.1946 je vydán dokument, kde ministerstvo školství a osvěty ustavilo pro školní mládež velkých průmyslových měst na školách měšťanských, středních a odborných osmidení rekreační zájezdy na hory. Přímo v horách jsou k tomuto účelu zřizovány výcviková střediska.

V letech 1949 – 1952 bylo pro sedmdesát žáků vybudováno výchovně výchovné středisko mládeže se sportovně – tréninkovým zaměřením ve Špindlerově Mlýně. Současně však platil výnos ministerstva školství z roku 1947 o nepovolení výchovných kurzů školám v místech s dobrými podmínkami pro zimní rekreaci, to je v horských a podhorských oblastech. (Pellarová, 1980)

V roce 1950 byly zřízeny ministerstvem školství lyžařské sportovní školy dorostu. Byly to vybrané základní devítileté školy v horských a podhorských oblastech (Harrachov, Rokytnice nad Jizerou, Jilemnice, a další), které byly pověřeny specializovanou jednotkou mladých lyžařů v rámci 2 hodin povinné a 2 až 4 hodiny zájmové tělesné výchovy týdně. O pět let později v roce 1955 jsou tyto sportovní školy zrušeny a o žáky se měly starat lyžařské sportovní základny při velkých tělovýchovných jednotách. Po nich převzaly tuto péči lyžařské experimentální třídy se sportovním zaměřením. (Vodičková, 1979)

Hlavní problémy v této době jsou v kádrových a materiálních podmínkách (nedostatek kvalifikovaných učitelů, doškolovacích kurzů, nedostatek vhodné výzbroje, vybavení škol)

Osnovy lyžování pro jednotlivé stupně škol byly stále zdokonalovány. V roce 1960 jsou vydány tzv. Jednotné osnovy tělesné výchovy , kde lyžování je charakterizováno ve formě učiva základního, programu rozšiřujícího a výběrového, což umožňuje vazbu povinné a mimoškolní tělesné výchovy. V místech, která leží 400 metrů nad mořem a výše, se sněhová pokrývka udržuje 2,5 až 3 měsíce. Zde je výuka lyžování povinná a provádí se nejčastěji formou denních či polodenních celků. Pro žáky z měst je výuka soustředěna do tzv. lyžařských výchovně výchovných zájezdů (dále jen LVVZ). Směrnice ministerstva školství o pořádání LVVZ škol z 8. 11. 1957 jsou velmi dlouho platné pouze s malými změnami. Jedna z nejvýznamnějších byla provedena v roce 1972, kdy došlo k přesunu z osmého

ročníku do sedmého ročníku základních devítiletých škol (Líkař, 1978)

V osnovách z roku 1978 je učivo rozděleno do 5 výchovných celků, které na sebe metodicky navazují. V celém rozsahu je výuka určena pro žáky 5. – 8. ročníků škol v horských a podhorských oblastech. Pro děti ostatních škol je pořádán již zmíněný zájezd podle směrnic ministerstva školství, který je povinný pro sedmé ročníky a použije se učivo prvního i dalších výchovných celků podle stupně vyspělosti a předpokladů žáků. Základní výchovný se doporučuje na běžeckých lyžích. Sjezd a skok na lyžích bychom měli provádět s bezpečnostním vázáním. Při výuce lze využít vleku a lanovek. Lyžařská praxe je doplňována teorií.

V nových osnovách z roku 1986 je lyžařský výcvik zaměřen na jízdu na sjezdových i běžeckých lyžích. Učivo je zde též rozděleno do 5 výcvikových celků odstupňovaných podle výkonnosti žáků. Kde první dva celky obsahují učivo základní. Další 3 celky jsou zaměřeny na osvojení prohlubujícího učiva. Cílem výcviku na sjezdových lyžích je získat vybrané, speciální dovednosti a zvýšení tělesné zdatnosti. Bezpečně zvládnout jízdu v různých druzích sněhu a za proměnlivých podmínek. Podobný cíl má i výcvik na běžeckých lyžích. Zde se jedná o osvojení základních poznatků o technice běžeckého lyžování, o praktické zvládnutí mazání lyží a o dodržování zásady bezpečného pohybu v běžecké stopě i ve volné přírodě.

Podle osnov pro střední školy z roku 1991 je lyžování věnováno 42 hodin. Z toho 10 hodin tvoří teorie, která se zabývá významem a historií lyžování, odbornou terminologií, mazáním lyží. Správnou výzbrojí a výstrojí, úrazovou zábranou a zásadami pobytu na horách. I zde je výuka rozdělena do pěti celků. Učitel pak volí určitý výcvikový celek podle výkonnosti žáků.

Musíme konstatovat, že ke změnám po roce 1990 dochází a to i v pořádání těchto zájezdů. Již samotný název lyžařský výchovně výcvikový zájezd je nahrazen termínem lyžařský výcvik. (Čáslavová, 1993)

Po roce 1990 byla snaha o přesunutí lyžování do sféry zájmové tělesné výchovy. Důsledkem toho by výuka lyžování nebyla zahrnuta do osnov, ale pak nastává problém s náhradou úrazových následků, proto k této změně nedochází. Osnovy právně chrání vedoucí a instruktory lyžařských výcvikových zájezdů. Podmínkou je, že se výuka uskutečňuje přesně podle osnov a to úměrně daným podmínkám, věku a schopnostem žáků.

Další a to výraznou změnou je celkové zdražení lyžařské výzbroje a výstroje, služeb i nákladů na pořádání lyžařských zájezdů, tím dochází ke snižování počtu účastníků. K tomu přispívá i skutečnost, že školy již finančně nepřispívají na tyto akce. Žáci si hradí veškeré náklady sami. Ale i zde lze využít možnosti sponzorování (Čáslavová, 1993)

2.3.2. Dnešní podoba lyžařských výcvikových kurzů

Součástí vyučování tělesné výchovy na školách poskytujících základní a střední vzdělání je lyžařský výcvik. Provádí se podle platných učebních osnov a současně s cíli vzdělávacími a výchovnými plní i významné funkce zdravotní a zotavné.

Lyžařský výcvik je součástí kmenového učiva Standardu základního vzdělávání (Věstník MŠMT ČR, ročník LI, sešit 9, září 1995) i kmenového učiva Standardu vzdělávání ve čtyřletém gymnáziu (věstník MŠMT ČR, ročník LII, sešit 4, duben 1996). Realizace učiva lyžování je ve Standardech podmíněna zařazením učiva do vzdělávacích programů a vhodnými podmínkami pro lyžařský výcvik.

Lyžování je obsahem učebních osnov tělesné výchovy všech vzdělávacích programů pro základní školy.

Na středních školách je tematický celek lyžování obsahem alternativních učebních osnov tělesné výchovy, které schválilo MŠMT ČR v roce 1996 a které jsou určeny pro všechny typy středních škol.

Lyžování je i součástí inovovaných učebních osnov tělesné výchovy pro čtyřletá a osmiletá gymnázia. Učební dokumenty pro gymnázia schválilo MŠMT ČR s platností od 1.9. 1999. Tyto učební osnovy tělesné výchovy pro střední školy umožňují už zařadit do výuky i carvingové lyžování a snowboarding. Od roku 1995 pracuje komise snowboardingu,

ustanovená MŠMT ČR. Vytvořila podmínky pro vyučování snowboardingu na školách v rámci lyžařských výcvikových kurzů tím, že vyškolila ústřední lektory, zpracovala podmínky pro získání kvalifikace "instruktor školního snowboardingu" a začala školit prostřednictvím akreditovaných center. Toto školení probíhá již od dubna 1996 a vytváří tak dobrou základnu pro kvalifikovanou výuku. Bezpečnost a ochrana dětí, žáků a studentů ve školách a školních zařízeních zřizovaných MŠMT je zajištěna metodickým pokynem (č.j.37014/2005-25, 22.12.2005)

Lyžařský výcvik poskytuje žákům kromě potřebných informací a pohybových informací o dlouhodobější pobyt ve zdravém prostředí horské krajiny a umožňuje kolektivu třídy vzájemně se poznávat v jiném prostředí a při jiných činnostech než při běžné výuce. Proto je vhodné lyžařský výcvik organizovat a vytvářet pro něj na školách potřebné podmínky.

Účast snowboardistů na lyžařských výcvikových kurzech středních (případně základních) škol je povolena pouze pod vedením kvalifikovaného instruktora s kvalifikací získanou v resortu školství nebo v Asociaci českého snowboardingu. Zařazení snowboardingu je třeba zvažovat i z jiných organizačních hledisek (dostatečný počet zájemců, kteří by vytvořili samostatné družstvo, vhodná výzbroj atd.).

Lyžařský výcvik se podle možností koná v místě školy, případně v blízkém okolí. Školy v podhorských a horských oblastech, u nichž jsou příznivé podmínky pro lyžařský výcvik

v bezprostřední blízkosti, plní požadavky osnov zpravidla v hodinách tělesné výchovy, které lze pro tento účel spojovat. Ředitel školy může rozhodnout o organizování soustředěného sedmidenního výcviku případně i s denním dojížděním.

Tímto opatřením sleduje úsporné hospodaření škol při organizaci lyžařského výcviku, dále možnost využití vhodných přírodních podmínek v blízkosti školy, co nejvhodnějších sněhových a povětrnostních podmínek, vhodných místních spojů do nejbližšího okolí atd.

Pro lyžařský výcvik v blízkosti školy je možné využít spojených hodin tělesné výchovy, což je pro školu ekonomicky výhodné. Pro žáky je však z hlediska většího prostoru pro pohybovou činnost a pro důkladnější osvojení lyžařských dovedností vhodnější tzv. soustředěná výuka, která může být stejně jako při lyžařském zájezdu rozšířena o další hodiny.

Školy, které vzhledem k nepříznivým sněhovým podmínkám nebo nevhodnosti terénu nemají možnost organizovat výcvik v místě, pořádají pro žáky stanovených ročníků škol lyžařské výcvikové kurzy (dále jen "kurzy"). Kurzy pro žáky škol z oblasti postižených škodlivými emisemi se mají konat také v rámci škol v přírodě.

Při pořádání kurzu dbá škola na ekonomickou přijatelnost celé akce. Při pořádání kurzu v zahraničí platí (mimo tento pokyn) ještě další předpisy MŠMT ČR - pokyn MŠMT ČR č.j. 16 741/97-22 k výjezdům základních a středních škol do zahraničí (Věstník MŠMT ČR, ročník LIII, sešit 5, květen 1997) a jeho úprava (Věstník MŠMT ČR, ročník LIV, sešit 10, říjen 1998)

Kurzu se zúčastňují zpravidla žáci 7. ročníků základní školy a 1. a 2. ročníku střední školy. V těch středních školách, kde jsou i žáci mladší (např. víceletá gymnázia) se tedy pořádají kurzy dva. Žáci se zúčastňují kurzu se souhlasem zákonného zástupce.

Ředitelé škol mohou rozhodnout o přesunutí kurzu do vyššího ročníku, případně o pořádání kurzů i v dalších ročnících školy. Takové kurzy se doporučují zejména pro školy v oblastech silně zasažených škodlivými emisemi.

Jak učební osnovy, tak tento pokyn hovoří o kurzech žáků zpravidla v 7. ročníku ZŠ a 1. či 2. ročníku SŠ (odpovídajících ročníků víceletých SŠ). Neznamená to, že nelze přesunout kurz do jiného (převážně vyššího) ročníku. Vždy však musí být zřejmé, že šlo o zdůvodněný přesun - např. dlouhodobé zakotvení posunu kurzu ve vzdělávacím programu školy z organizačních důvodů, nepříznivé klimatické podmínky v daném školním roce atd. O tomto pedagogickém záměru či konkrétní změně by měl ředitel školy včas informovat ŠÚ nebo zřizovatele.

Přestože je lyžování součástí povinné výuky, vyžaduje účast žáka na kurzu písemný souhlas zákonného zástupce. pokud se žák nezúčastní výcviku z důvodů nepříznivého aktuálního zdravotního stavu, škola mu nabídne účast na lyžařském výcviku v následujícím termínu (s jinou třídou) nebo v následujícím roce (s nižším ročníkem). Z výchovných i zdravotních důvodů je na kurzu vhodná účast i žáků, kteří nemohou trvale lyžovat (trvalé zdravotní oslabení, stav po úraze atd.). Jejich účast však vyžaduje rozšíření pedagogického doprovodu o další osobu, která nad nimi provádí dozor v době výcviku. Jestliže zákonný zástupce nesouhlasí s účastí žáka nebo nelze zařadit do kurzu z jiných důvodů, zajistí mu škola po dobu kurzu účast ve výuce jiné třídy (jiného ročníku).

Objekty pro kurz musí z hlediska zdravotního vyhovovat platným obecně závazným právním předpisům a směrnicím.

Lyžařský kurz je zpravidla sedmidenní, v rozsahu 42 hodin. V jednotlivých případech (např. větší vzdálenost místo konání výcviku) může ředitel školy prodloužit celkové trvání kurzu o dobu nezbytnou k cestě na hory a zpět.

Za personální zajištění výcviku kvalifikovanými pracovníky zodpovídá ředitel školy, který také určí vedoucího kurzu, zpravidla zkušeného učitele tělesné výchovy.

Pověření vedoucího kurzu (dalších instruktorů) musí být písemné. Bez písemného pověření může učitel či instruktor tuto funkci odmítnout (není plně právně kryt školou - zaměstnavatelem).

Lyžařský (snowboardový) výcvik vedou instruktoři školního lyžování (snowboardingu) z řad učitelů a výchovných pracovníků, v případě potřeby externí pracovníci přijatí na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr. Kvalifikační podmínky pro výkon funkce instruktora lyžování stanovuje metodický pokyn č.j. 25861/93.50 k personálnímu zabezpečení lyžařských výcvikových kurzů pořádaných základními a středními školami a vzdělávání instruktorů školního lyžování pro lyžařské výcvikové kurzy.

Instruktozem lyžování bývá zpravidla učitel tělesné výchovy s potřebnou kvalifikací, ale může jím být jakýkoli jiný učitel nebo externista, který splňuje podmínky pro výkon funkce instruktora lyžování.

Tyto podmínky jsou:

- věková hranice 18 let
- zdravotní stav umožňující výkon činnosti v mimořádných klimatických podmínkách
- ukončení studia, nebo jiné formy dalšího vzdělávání, ve kterém po úspěšném absolvování

získá nebo prodlouží osvědčení instruktora lyžování.

Platnost osvědčení absolventa základního kurzu bývá zpravidla 5 let. Jeho prodloužení se realizuje formou doškolení.

Kvalifikaci instruktora lyžování získává:

- absolvent základního kurzu v trvání jednoho týdne organizovaného v resortu školství a zakončeného zkouškou
- absolvent vysokoškolského oborového studia tělesné výchovy
- absolvent středoškolského studia se schváleným učebním plánem pro výuku lyžařského instruktora
- student oborového studia tělesné výchovy po úspěšném absolvování předmětu lyžování
- absolvent lyžařského kurzu u jiného subjektu akreditovaného u MŠMT ČR s osvědčením cvičitel nebo učitel lyžování (Kutáč, 2002)

Zařízení akreditovaná pro výuku a získávání osvědčení instruktora lyžování:

Fakulta tělesné výchovy a sportu Karlova Univerzita v Praze

Fakulta tělesné kultury Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta sportovních studií Masarykovy Univerzity v Brně

Katedry tělesné výchovy pedagogických fakult oborového studia tělesné výchovy

Centra dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

Střední školy s učebním plánem pro přípravu lyžařského instruktora schváleným ministerstvem

Zařízení se schválenou akreditací Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Vedoucí kurzu odpovídá za řádnou organizační přípravu zájezdu, personální zajištění, vhodný objekt, dopravu, kontrolu lyžařského vybavení žáků apod. Zpracovává program zájezdu včetně jeho kulturně výchovné části, odborných přednášek, plánu výcviku, diferencovaného podle výkonnosti žáků. Program kurzu schvaluje ředitel školy. Při vlastní

realizaci kurzu řídí vedoucí kurzu práci lyžařských instruktorů, dbá na dodržování stanoveného programu praktické i teoretické části výcviku a odpovídá za hospodaření při kurzu. Nepřesáhne-li počet účastníků kurzu 60 žáků, vedoucí kurzu vede výcvik jednoho družstva.

Vedoucí kurzu přebírá za žáky zákonnou odpovědnost (instruktoři spoluodpovědnost) po celou dobu kurzu - přeprava, cesta do objektu, výcvik, pobyt v objektu, cesta a přeprava zpět.

Nezbytná je spolupráce vedoucího kurzu s rodiči žáků a se žáky samotnými. Od rodičů musí vedoucí (zdravotník) získat vedle písemného souhlasu i základní informace o zdravotním stavu žáka.

Plán výcviku i s konkrétními úkoly a odpovědnostmi schvaluje ředitel školy. Vedoucí je povinen vést o průběhu kurzu podrobný záznam, včetně záznamů o úrazech, nemocích či jiných problémech a jejich řešení. Do jeho odpovědnosti spadá předběžný rozpočet kurzu a průběžný dohled nad vynakládáním prostředků v souladu s danými předpisy. Vedoucí je povinen kontrolovat a případně usměrňovat činnost instruktorů.

Žáci jsou rozdělení do družstev podle své výkonnosti a zdravotního stavu. Při rozřazení do družstev se nevyžaduje od úplných začátečníků předvedení výkonu, který by byl nad jejich síly, ale zařadí se přímo do družstva. Tato hlediska jsou dodržována i v průběhu výcviku, při výběru místa výcviku, zvláště též na sjezdových tratích a za ztížených podmínek, na zledovatělém povrchu, za snížené viditelnosti, a podobně. Družstvo má nejvýše 15 členů, u žáků se zdravotním postižením se počet snižuje vzhledem k charakteru postižení žáků a dalším okolnostem.

Péči, zdraví a bezpečnost účastníků je povinen zajistit vedoucí kurzu nebo instruktor, který má pro tuto práci potřebné předpoklady, znalosti a případně i kvalifikaci. Účastní-li se kurzu více než 30 žáků do 15 let, je potřebné ustanovit zdravotníka.

Péči o bezpečnost a ochranu zdraví žáků se zabývá § 49 školského zákona. Důležitou problematikou, se kterou se může každý vyučující setkat na lyžařském kurzu, jsou úrazy.

Problematika pracovních úrazů je řešena v zákoníku práce, vyhláškou ČÚBP a ČBÚ č. 110/1975 o evidenci a registraci pracovních úrazů a o hlášení provozních nehod (havárií) a poruch technických zařízení se změnami a doplňky vyhlášky ČÚBP a ČBÚ č. 274/1990.

Problematika školních úrazů je vyložena v metodickém návodu k zavedení jednotné evidence, výkaznictví a rozborů školní a mimoškolní úrazovosti dětí, žáků škol a výchovných zařízení a studentů vysokých škol (věstník MŠ a MK ČSR, sešit 1/1976).

Kurzy s počtem do 30 žáků musí doprovázet tři zletilé osoby, které jsou plně způsobilé k právním úkonům a v pracovněprávním vztahu ke škole, přičemž minimálně jedna osoba musí být pedagogickým pracovníkem.

Vedoucí kurzu přiměřenou dobu před odjezdem doporučí rodičům, aby nechali odborně seřadit bezpečnostní vázání na lyžích svého dítěte. Před zahájením výcviku zajistí vedoucí kurzu řádné poučení žáků o možnostech vzniku úrazu. Úrazová prevence je součástí teoretické výuky na zájezdu (první pomoc, nebezpečí v horách.) Vedoucí kurzu registruje případné školní úrazy.

Doporučuje se, aby zákonní zástupci nezletilého žáka a zletilí žáci předložili před odjezdem prohlášení o tom, že je žák zdravý a ve stavu schopném absolvovat lyžařský výcvik. Před odjezdem na kurz se doporučuje sjednat pojistnou smlouvu s pojišťovnou. (Jednorázové úrazové připojištění žáků, pojištění z odpovědnosti za škodu vzniklou při výkonu povolání.)

Odborné seřízení bezpečnostního vázání je nezbytnou podmínkou bezpečného výcviku a potvrzení o odborném seřízení vázání lze vyžadovat jako jednu ze základních podmínek pro účast na kurzu.

Lanovky a vleky se používají jen pro organizovaný výcvik po řádném poučení o všech pravidlech a bezpečnostních předpisech o jízdě na vlecích a lanovkách. Během pobytu na horách je nutné dodržovat pokyny Horské služby a respektovat výstražné značky. Za nepříznivých podmínek (hustá mlha, sněhová bouře, teplota pod minus 12 °C, apod.) se výcvik a horské výlety omezují, popřípadě nekonají.

Výcvik se provádí v terénu, který odpovídá lyžařské vyspělosti členů družstva. Zvýšená pozornost se věnuje výběru terénu pro začínající lyžaře, zvláště s bezpečným dojezdem.

Při výletu jedou žáci ve skupině v pravidelných odstupech, které se při snížené viditelnosti zkracují až na dotek. Skupina se řídí pokyny vedoucího přesunu (určuje vedoucí kurzu), který jede v čele. V závěru jede vždy zkušený lyžař. V průběhu akce se pravidelně provádí překontrolování počtu účastníků. Totéž se provádí při jejím zakončení. O trase a časovém plánu výletu musí být informován vedoucí kurzu a odpovědný zástupce ubytovacího zařízení.

Uvedené zásady se dodržují přiměřeně i při lyžařském výcviku konaném v hodinách tělesné výchovy v místě nebo blízkosti školy.

Školský úřad nebo ředitel školy s právní subjektivitou mohou přispět na výdaje žáků spojené s kurzem, tj. ubytování, stravování, jízdné a jiné výdaje připadající výhradně na žáky částkou 150,- Kč, pokud jsou finančně zajištěny prioritní úkoly vyplývající z působnosti ředitele školy nebo školského úřadu.

V současnosti není příspěvek na lyžařský výcvik nárokový a případné finanční příspěvky se řídí interními hospodářskými předpisy MŠMT ČR, ŠÚ, zřizovatele. Vzhledem ke zdravotnímu a výchovně vzdělávacímu významu lyžařského výcviku je vhodné, aby všichni svou včasnou domluvou, rozdělením finančních příspěvků a dalších činností podpořili konání lyžařského výcviku (kurzu) v potřebné délce a kvalitě.

Škola je při sjednávání a organizaci zájezdu povinna zabezpečit, aby výdaje na stravování a ubytování byly zúčtovány odděleně za žáky a doprovázející osoby, nebo aby na společných fakturách byly výdaje na žáky a doprovázející osoby rozděleny. Doprovázejícím pracovníkům náleží cestovní náhrady podle zákona č. 119/1992 Sb.

Po dobu zájezdu přísluší učitelům a ostatním pedagogickým pracovníkům plat, jako když vyučují nebo konají jinou práci ve škole.

S případnými externími instruktory uzavírá vedoucí organizace dohodu o pracích konaných mimo pracovní poměr (dohodu o provedení práce, dohodu o činnosti podle §§ 236 a 237 Zákoníku práce).

Za hodinu práce v sobotu a neděli přísluší pracovníkům příplatek ve výši 25% průměrného hodinového výdělku. Jedná-li se zároveň o práci přesčas, přísluší pracovníkům kromě uvedeného příplatku za hodinu práce přesčas dosažený plat zvýšený o 25% průměrného hodinového výdělku a jde-li o dny nepřetržitého odpočinku v týdnu, o 50% průměrného hodinového výdělku, pokud se se zaměstnavatelem nedohodli na poskytnutí náhradního volna místo zvýšení platu.

V souladu s ustanovením § 97 odst. 2 Zákoníku práce nesmí práce přesčas činit u pracovníka více než 8 hodin v jednotlivých týdnech.

Ostatní práce výchovného charakteru zabezpečuje vychovatel. Tyto činnosti lze případně zajistit uzavřením dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr podle § 237 Zákoníku práce s pracovníky, kteří jsou v pracovním poměru k organizaci, a odměňovat je podle vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí ČR č. 425/1991 Sb., o odměňování prací konaných mimo pracovní poměr.

Na dobu nočního odpočinku, tj. zpravidla od 22 do 6 hodin lze dohodnout s pracovníkem pracovní pohotovost podle § 95 Zákoníku práce. V souladu s § 19 zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a některých

dalších organizacích a orgánech, poskytne zaměstnavatel pracovníkům za hodinu této pohotovosti odměnu ve výši 50% průměrného hodinového výdělku a jde-li o den pracovního klidu (neděle), ve výši 100% průměrného hodinového výdělku, pokud se zaměstnavatel s pracovníkem nedohodli na poskytnutí náhradního volna. Za výkon práce v době pracovní pohotovosti přísluší pracovníkovi plat, ale nepřísluší mu odměna za pracovní pohotovost.

Učitelům, instruktorům a zdravotníkům se může poskytovat příspěvek za používání lanovek a vleků v rámci lyžařského výcviku. Příspěvek se proplácí podle skutečných výdajů a doporučuje se ve výši 200,- Kč.

Činnost pedagogů na kurzu je velmi náročná a odpovědná, proto je potřebné, aby byla i náležitě odměněna ve smyslu všech výše uvedených možností, které je třeba kombinovat tak, aby byla odměněna veškerá prokazatelná činnost pedagogů či vychovatelů.

Lyžařskou výzbroj a výstroj si pořizují žáci sami. Školy mohou vytvářet podle svých možností (např. z mimorozpočtových prostředků) základní fond lyžařské výbroje a zapůjčovat toto vybavení žákům, instruktorům a výchovným pracovníkům. Žákům může být též zapůjčována lyžařská výzbroj, kterou školské úřady soustředí v domech dětí a mládeže nebo na školách a školských zařízeních.

Dozor nad kurzy vykonává Česká školní inspekce. Jsou-li v některé oblasti kurzy z různých okresů, mohou se školní instruktoři dohodnout a kontrolovat i kurzy z jiných okresů.

Na kurzy mohou přispět právnické nebo fyzické osoby formou daru nebo poskytnutím některých služeb bezplatně nebo za režijní cenu (doprava apod.).

2.3.3. Organizace a náplň lyžařského výcvikového kurzu školní mládeže

Příprava lyžařského kurzu začíná dlouhou dobu před samotným zájezdem (zpravidla ještě koncem školního roku).

Ředitel školy určí vedoucího lyžařského kurzu (nejčastěji učitele tělesné výchovy), který má za úkol celý tento kurz připravit.

Vedoucí kurzu by se měl nejprve seznámit s metodickými pokyny pro lyžařský výcvik žáků, které vydává Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Dalším úkolem vedoucího je zajistit personální obsazení kurzu. Musí vybrat pouze učitele (nebo externí pracovníky), kteří mají potřebnou kvalifikaci pro výuku lyžování (viz Metodický pokyn k organizaci lyžařského výcviku žáků). Tato kvalifikace je velice důležitá nejen pro zajištění odborného výcviku žáků, ale také pro případ úrazů nebo jiných nehod v průběhu kurzu. Právní odpovědnost za personální zajištění lyžařského kurzu nenese vedoucí lyžařského kurzu, ale ředitel školy, a proto musí vedoucí kurzu nechat seznam instruktorů schválit ředitelem školy. Vedoucí kurzu nesmí zapomenout ani na zajištění zdravotnické péče. (Pícek, 1998)

Snad nejnáročnějším úkolem vedoucího kurzu je výběr a zajištění lyžařského střediska a ubytování. Místo lyžařského kurzu by mělo splňovat několik podmínek:

1. Nedůležitější podmínkou je dostatek sněhu. Toto se stává v posledních letech stále větším problémem. Do vysoko položených hor (Alpy, Tatry) to je daleko a v níže položených střediscích je to s přírodním sněhem stále horší. Proto nezbyvá než se orientovat na střediska, jež mají vybudován systém technického zasněžování (sněžová děla).
2. V lyžařském středisku, které je vhodné pro lyžařský kurz, by se měly nacházet sjezdové tratě nejen pro zdatnější lyžaře, ale především pro lyžaře začátečníky (mírný sklon, rovinný dojezd) s dobře upraveným povrchem. Neměli bychom zapomínat ani na běžecký výcvik a prostor k běžeckému výcviku by ve středisku neměl rovněž scházet.
3. Do výběru lyžařského střediska patří také výběr vhodného ubytování. Vedoucí lyžařského zájezdu musí mít na paměti, že objekty pro ubytování musí vyhovovat z hlediska zdravotního obecně právním předpisům a směrnicím. Dále je vhodné, aby ve vybraném objektu byla k dispozici společenská místnost, kde by mohla nerušeně probíhat kulturně výchovná část kurzu. Důležitá je rovněž cenová dostupnost tohoto ubytování. Stále více hoteliérů poskytuje v měsíci lednu slevy pro školní lyžařské kurzy.

K povinnostem vedoucího kurzu patří také zajištění dopravy do místa konání kurzu. Podle polohy místa konání lyžařského kurzu je nutné, aby vedoucí kurzu zvolil takový způsob dopravy (autobus, vlak), který by byl nejvhodnější z hlediska organizačního i finančního. Při volbě dopravy autobusem je velice důležité vybrat vhodného dopravce, neboť ceny za dopravu se v dnešní době mohou u různých dopravců značně lišit.

Protože se žáci mohou účastnit lyžařského kurzu jen se svolením rodičů (zákonného zástupce) je potřeba informovat o lyžařském kurzu rodiče hned začátkem školního roku (na prvních třídních schůzkách). Rodiče by měli být informováni o datu a místě konání kurzu,

o ceně za tento kurz a termínu zaplacení. Termín zaplacení by měl být dostatečně v předstihu před odjezdem, pro případ potřeby doplnění náhradníky. (Kutáč, 1997)

Vedoucí kurzu musí vypracovat program zájezdu, který předkládá řediteli ke schválení. Program kurzu by měl obsahovat metodické rozpracování výcviku na lyžích, odborné přednášky a také kulturní část.

Před samotným lyžařským kurzem (týden před odjezdem) musí vedoucí kurzu zajistit kontrolu lyžařského vybavení žáků. Ve vyspělém lyžařském světě probíhá tato kontrola tak, že v určený den přijde do školy zaměstnanec lyžařského servisu a výzbroj sám zkontroluje a odborně seřídí. V našich podmínkách to zatím není možné, a proto je vhodné doporučit rodičům, aby nechali odborně seřídít bezpečnostní vázání na lyžích svého dítěte odborníkem. (Pak stačí donést ke kontrole jen potvrzení - certifikát o odborném seřízení). (Drlík, 1992)

Po příjezdu a ubytování je nutné žáky rozdělit do družstev podle výkonnosti tak, aby mohl začít odborný výcvik.

Učitelé si musí rozdělit služby (vedoucí dne) na celý týden. Vedoucí dne se stará, aby byl po celý den dodržován denní režim a program kurzu tak, jak byl připraven. První a poslední den by měl být vedoucím dne vedoucí zájezdu, aby celý kurz rozběhl a ukončil. Vedoucí kurzu první den seznámí žáky s pravidly bezpečnosti, prevencí proti úrazům, denním režimem kurzu a zásadami pobytu v ubytovacím objektu. Vedoucí kurzu řeší všechny problémy, které se vyskytnou v průběhu pobytu (strava, závady apod). Za výcvik v družstvech odpovídají jednotliví instruktoři.

Pokud je do lyžařského výcvikového kurzu zařazen snowboarding, je nutné volit správnou organizační formu výcviku. Při dostatečném počtu snowboardistů je pro efektivitu výcviku nejvhodnější vytvořit zvláštní družstvo. Je-li jejich počet příliš nízký je možné zařadit tyto žáky do družstva "lyžařů". Organizace výcviku je však v tomto případě pro instruktora náročnější. V obou případech je však možno výcvik uskutečnit pouze tehdy, má-li instruktor platnou kvalifikaci pro výuku snowboardingu.

Z hlediska bezpečnosti se třetí den kurzu zařazuje půldenní program bez lyžařského výcviku, neboť organismus žáků je v tento den nejvíce unaven. Volného půldne je dobré využít k poznání místa pobytu (přírodní zajímavosti, kulturní a historické pomůcky) formou vycházky.

Součástí lyžařského kurzu by měla být turistická vyjížďka na běžkách.

Lyžařský kurz by měl být zakončen lyžařskými závody, které jsou organizovány nejčastěji poslední den před odjezdem, a to v běhu na lyžích i ve slalomu.

Nedílnou součástí lyžařského kurzu jsou odborné přednášky (mazání a údržba lyží, výzbroj a výstroj, nebezpečí hor, lyžařské disciplíny).

Velice vhodným doplňkem přednášek je zařazení videozáznamu vlastního sjíždění žáků (spolu s rozбором a korekcí chyb) a také promítnutí videa zaměřeného na techniku a metodiku lyžování (snowboardingu). Součástí přednášek by měla být i výchova k ochraně přírody a k správnému chování v ní. (Kutáč, 2002)

Problematika vyučování jízdy na lyžích

Problematiku výuky sjíždění a zatačení na lyžích chápeme jako určitý kompromis mezi reálnými předpoklady žáků a jejich zájmy, mezi optimálními podmínkami pro výuku a podmínkami reálnými.

Respektujeme též skutečnost neustálého dotváření učebního cíle v rámci didaktických zásad, forem, metod, prostředků užívaných ve výuce lyžování, jakož i preferování mechanických principů užívaných v lyžařské technice. Snažíme se, aby lyžování jako pohybová činnost mj. směřovalo ke zdraví člověka, umožňovalo mu prožitky a pocity radosti a v neposlední řadě sledujeme též aspekt výkonnostní.

Obsahem je cílené a plánovité vyučování motorickým dovednostem, vycházející z pohybových možností člověka při respektování jeho osobitého projevu. Na didaktické otázky co? proč? kdy? kde? jak? Je mnoho odpovědí a názorů, neboť lyžování jako speciální pohybová činnost prováděná v proměnlivých podmínkách přírodního prostředí je nezvyklým druhem pohybu, při kterém dochází ke klouzání a ke smýkání.

Začátečník je tímto nezvyklým pohybem, a také výzbrojí a prostředím hendikepován. Při zprostředkování jednotlivých učebních okruhů lyžování je třeba vycházet a respektovat individuální zvláštnosti žáků (věk, kondice, úroveň pohybových dovedností, schopností atd.)

Učíme žáka „cítit a vnímat účinky svých pohybů“, navazujeme na jemu známé pohyby. U začátečníků a dětí doporučujeme používat metody zadávání pohybových úkolů, při nichž žáka bezděčně přivádíme k správnému pohybovému řešení dané situace. Žák má rozumět tomu, co a proč má udělat. (Czvalina, 1988)

Vyučovací metody

Vyučovací postup- metoda promýšlí způsoby činností, které přispívají k dosažení cíle. Jedná se o posloupnosti činností, uspořádání operací. Při výuce pohybovým dovednostem používáme metody podle věcné a časové struktury:

a) komplexní metoda

Pohyb se nacvičuje v celku, pomocná cvičení využíváme pouze v případě nutnosti při opravování chyb. Je to postup, jehož aplikace přináší již začátečníkům radost z jízdy a podporuje smysl pro rytmus.

Vhodné použití:

- děti
- začátečníci
- k získávání dovedností v hrubé formě

b) dílčí (analyticko – syntetická)

Od nácvičku dílčích pohybů postupujeme k pohybu cílovému. Při tomto se nerozvíjí rytmus a při nesprávném pochopení dílčích cvičení vede k setrvání v polohách, zdůrazňuje se forma na úkor funkce.

Vhodné použití:

- dospělí
- pokročilí lyžaři
- zdokonalování techniky

Při vyučování pohybovým dovednostem dodržujeme zásady – principy:

- od jednoduchosti k složitému
- od celku k detailu
- od struktury k prvkům
- od pohybového vnímání k pohybovému vědomí
- od pochopení pohybu k jeho procítěné realizaci
- od pohybovému projevu k pohybovému prožitku

c) další používané metody

Slovní výklad – dáváme stručné a jasné pokyny, výkladem nesmíme žáka zahltit množstvím informací. Vycházíme z mentální úrovně žáka. Slovem potvrzujeme správnost provedeního úkolu, okamžitě pochválíme, povzbudíme. Vyvarujeme se negativního hodnocení „špatně“.

Ukázka - Pozor, žák vidí to, co zná. Mezi ukázkou a vlastním pokusem žáka nesmí dojít k velké časové prodlevě.

Úkol – Proved' to a to cvičení.

Animace – Prožitkové lyžování, zpestřuje vyučování, žák nabývá pohybových zkušeností na základě individuálních prožitků. Učitel se zásadně vyhýbá poučování, místo toho nabízí zajímavé pohybové činnosti, kterými rozvíjí pohybové vnímání. Jedná se o prožitkovou výuku, která podněcuje kreativitu a aktivitu.

Problém – Samostatné řešení zadaného problému „sjed’ bez pádu tento úsek“, „Zvol vhodnou techniku pro tento sníh“.

Soutěž – Soutěžíme ve skupinách, družstvech i v jednotlivcích.

Hra

(Lunneman , 1985)

Doplňkový program

Jak již bylo uvedeno, měl by doplňkový program zahrnovat nejen poznávací činnost, ale také kulturní program, který si připraví žáci sami, díky němuž se vytvoří přátelská atmosféra v celém kolektivu a žáci se lépe poznají. Proto doporučujeme už ve škole seznámit žáky jakým způsobem budou organizovány večery na kurzu (např. jednou připraví první družstvo program druhé, potom opačně). Učitel by měl být žákům při tvorbě jejich programu samozřejmě nápomocen. (Kutáč, 2005)

2.3.4. Organizace výuky a bezpečnost

Sjezdové lyžování

a) rozdělení do družstev

Na začátku lyžařského kurzu musíme provést rozřazení žáků do družstev podle výkonnosti, abychom mohli žákům nabídnout techniku, která bude odpovídat jejich schopnostem a dovednostem (je nutné respektovat žákovy předpoklady).

Rozřazení do družstev je možné provést dvěma základními způsoby:

1. Žáci sjíždějí ze svahu po jednom (můžeme určit způsob sjíždění) a vedoucí kurzu společně se svými instruktory rozřazují sjíždějící žáky do jednotlivých družstev. Je vhodné nechat sjet žáky nejprve jednou "zkušebně", abychom si vytvořili obraz o celkové výkonnosti a teprve při druhé jízdě je rozřadit do družstev. Od úplných začátečníků není

vhodné vyžadovat výkon, který by byl nad jejich síly, ale zařadíme je přímo do družstva, které zahájí základní výcvik pro začátečníky.

2. Druhý způsob je možné aplikovat přímo ve škole. Vytvoříme několik skupin (družstev) s charakteristikou dovedností např. sjedu každý svah, sjedu pouze upravený svah mírného sklonu, nikdy jsem na lyžích nestál. Žáci se pak sami zapisují do jednotlivých skupin podle vlastního uvážení. Tento způsob je vhodné použít spíše na střední nebo vysoké škole, kde už jsou žáci (studenti) sami schopni alespoň částečně zhodnotit své dovednosti.

b) místo výcviku

Pro dosažení co možná nejvyšší efektivity učení je velice důležité vybrat vhodné místo pro výcvik. Obecně platí, že hledáme takové místo, které odpovídá schopnostem žáků (dobře upravený svah, dostatek sněhu, vhodný sklon a dojezd).

Pro začátečníky je vhodný svah velice mírného sklonu s dojezdem do protisvahu nebo alespoň do dlouhé roviny. Důležitý je také dobře upravený vodivý sníh. Pro pokročilejší žáky pak volíme náročnější terény, kde musí žáci uplatnit širší škálu dovedností. s vyspělými lyžaři můžeme vjet i do náročného terénu (hluboký sníh, boule, led apod.), musíme však dodržovat následující pravidla:

- instruktor musí být v tomto terénu velice opatrný a pozorný
- instruktor musí vybírat jen takový terén, který jsou všichni jeho svěřenci schopni zvládnout
- techniku a rychlost jízdy musí instruktor přizpůsobit nejslabšímu členu družstva
- instruktor nesmí dovolit, aby se družstvo roztrhalo a musí mít žáky neustále pod kontrolou je

vhodné určit závěr skupiny (nejzkušenější lyžař družstva)

c) kontrola žáků

Každý výcvik začíná nástupem družstva, kdy musí instruktor zkontrolovat připravenost svých svěřenců. Patří sem kontrola výzbroje (lyží, vázání, bot a holí) a včasné odstranění zjištěných závad. Součástí kontroly je také výstroj (oblečení). Je důležité, aby všichni byli dostatečně oblečení pro pobyt a pohyb na lyžích tak, aby se žáci nemuseli z výcviku vracet (pro části výstroje - čepice, rukavice, ponožky apod.).

Instruktor by měl mít vždy jistotu, že jeho žáci jsou dobře připraveni po všech stránkách. Pro fyzickou připravenost by měly být již před lyžařským kurzem zařazeny do

hodin tělesné výchovy vhodné cviky pro posílení svalových skupin, které se nejvíce zapojují při lyžování a hlavně cviky rozvíjející rovnováhu.

d) výuka v družstvech

Výuka v družstvu na sjezdovce s sebou přináší určitá rizika a nebezpečí úrazu. Proto je potřeba seznámit žáky před výcvikem se zásadami výcviku v družstvu:

1. Družstvo zastavuje na sjezdovce vždy při okraji tak, aby bylo dobře viditelné a aby nepřekáželo ostatním lyžařům a nevystavovalo se zbytečně nebezpečí střetu s projíždějícím lyžařem.
2. Dojíždějící členové družstva se zařazují vždy na závěr skupiny (zastavují pod družstvem). V opačném případě by mohl zastavující lyžař při pádu srazit celé družstvo.
3. Při vyjíždění z družstva (při nácviku určité dovednosti) je vhodné určit místo výjezdu shora nebo zespoda, aby nedošlo ke srážce při výjezdu lyžařů současně z obou stran.
4. Při společné jízdě celého družstva za sebou je nutné, aby žáci udržovali mezi sebou dostatečné rozestupy, aby mohli při pádu rychle reagovat, včas se vyhnout a zastavit. Takovou jízdu volíme pouze tam, kde je dostatečně široká a přehledná sjezdovka.

e) nácvik před jízdou na vleku

Lanovky a vleky se používají jen pro organizovaný a metodicky vedený výcvik po řádném poučení o bezpečnosti.

Zejména u začátečníků je důležité před jízdou na vleku zařadit průpravná cvičení, která alespoň částečně simulují jízdu na vleku.

1. Nácvik vyrovnání počátečního trhnutí při rozjezdu

- Žáci si vytvoří trojici (1 s lyžemi a 2 bez lyží). Žáci bez lyží uchopí žáka za pas a tahem vpřed uvedou lyžaře do pohybu.
- Žáci vytvoří opět trojici (1 s lyžemi a 2 bez lyží). Žáci bez lyží se postaví proti sobě (vzdálenost 2 až 3 m) a žáka na lyžích si mezi sebou roztlačením posílají.

2. Nácvik jízdy na vleku

- Žáci vytvoří dvojici (1 s lyžemi a 1 bez lyží). Žák na lyžích si dá lyžařskou hůl mezi nohy (sedne si na sněhový talíř) jako unášec vleku a žák bez lyží jej za sebou táhne.

Při poučení o bezpečnosti provozu na vlecích je důležité zdůraznit zejména držení holí, opuštění unášeče a stopy při pádu. Dále jízdu ve vyznačené stopě a způsob opuštění vleku v konečné stanici.

f) zásady chování na sjezdových tratích

- respekt k ostatním - všichni uživatelé sjezdovek jsou povinni se chovat na sjezdovce tak, aby neohrozili a neomezili ostatní účastníky jak svým chováním, tak svou výzbrojí
- kontrola rychlosti - každý uživatel je povinen přizpůsobit svou rychlost nejen svým schopnostem, ale i terénu, počasí, kvalitě sněhu a hustotě provozu
- výběr trasy - lyžař jedoucí výš nesmí ohrozit toho před sebou
- předjíždění - je povoleno všemi směry za předpokladu jasného manévru
- křižovatky sjezdovek a rozjezdy - po zastavení a na křižovatkách se musím ujistit, že jak pode mnou, tak nade mnou je volno
- zastavení - je zakázáno zastavovat v úzkých částech sjezdovky, v nepřehledných úsecích, v případě pádu je třeba, co nejrychleji uvolnit sjezdovku
- chůze po sjezdovce - v případě nutnosti sestupu či stoupání v botách po sjezdovce je možné tak učinit pouze po okraji sjezdovky a zabezpečit, že ani já ani má výzbroj neohrozí druhé
- respekt k informacím, signalizacím - všichni uživatelé si musí být vědomi meteorologických podmínek, stavu sjezdovky a sněhu a respektovat vytyčení tras a upozornění na sjezdovce i mimo ni
- první pomoc - všichni účastníci i svědci nehody jsou povinni spolupracovat a poskytnout první pomoc, v případě potřeby jsou povinni být k dispozici Horské službě
- prokázání totožnosti - účastníci a svědci nehody jsou povinni na požádání prokázat svou totožnost

Běžecké lyžování

Běžecký výcvik je stejně jako výcvik sjezdový součástí lyžařského kurzu, proto by neměl být podceňován nebo opomíjen.

a) rozdělení do družstev

Stejně jako u sjezdového výcviku je nutné rozdělit žáky do družstev. Z praktických důvodů (nedostatek běžecského vybavení, složitější organizace výcviku) jsou žáci

zařazování do družstev jako při sjezdovém výcviku. Není to však příliš velký nedostatek, neboť žáci, kteří dobře ovládají sjezdové lyže se naučí běžecké lyže také velmi dobře ovládat. Žáci, kteří mají problémy s ovládáním sjezdových lyží mají většinou problémy i s lyžemi běžeckými. Běžecké lyže jsou však pro ně dobrou průpravou.

b) místo výcviku

Místo výcviku vybíráme podle techniky, kterou chceme nacvičovat.

Místo pro nácvik klasické techniky:

- pro nácvik je nejvhodnější rovinka ve tvaru kruhu ("kolečko")
- instruktor má dobrý přehled o žácích (všechny vidí a může je opravovat)
- po celou dobu ukázky instruktora, žáci dobře vidí

Stopa musí být tvrdá a dostatečně široká (šířka stopy asi 15 cm), ve stejné výši. Důležitý je také tvrdý podklad pro odpich holemi.

Místo pro nácvik volné techniky (bruslení)

- pro nácvik volné techniky je nejvhodnější dobře upravený pás, široký alespoň 3 m a dostatečně tvrdý
- nejvhodnější profil je dlouhá rovinka a také krátké stoupání pro zdokonalování volné techniky

V případě, že chceme nacvičovat sjezdy (jízdu přímo), je potřeba terén dobře upravit, aby nedošlo k zaříznutí lyže. Dojezd musí být dostatečně prostorný pro zastavení (ideální je dojezd do roviny nebo protisvahu).

c) činnost instruktora před výcvikem

Před výcvikem musí instruktor nejprve, stejně jako u sjezdového výcviku, zkontrolovat, zda jsou žáci vhodně oblečení pro výcvik na běžkách (lehčí oblečení než při sjezdovém výcviku, návleky na boty, které chrání před hlubokým sněhem apod.). Dále připomenout žákům správný postup mazání lyží, se kterým by měli být seznámeni již před běžeckým výcvikem v rámci přednášky o mazání lyží. Instruktor také určí druh vosku, kterým si všichni běžecké lyže namažou. Žáci ještě nemají zkušenosti se správným výběrem vosku, a tak toto rozhodnutí zůstává na instruktorovi. Pokud je potřeba, vysvětlí instruktor žákům způsob zapínání běžeckých lyží a pomůže jim.

d) zásady pohybu na běžeckých tratích

- v lyžařských stopách se nechodí v botách bez lyží (pouze mimo stopu)
- je nutné se pohybovat jen ve směru, který je vyznačen (u veřejných okruhů)
- předbíhat a předjíždět je povoleno vpravo i vlevo ve volné stopě nebo i mimo ni. Lyžař jedoucí vpředu není povinen uvolnit stopu, ale musí tak učinit, pokud by hrozilo nebezpečí úrazu (použijeme zvolání "stopa")
- pohybují-li se proti sobě dva lyžaři, vyhýbá se vždy vpravo
- stoupající lyžař uvolňuje stopu sjíždějícímu
- při předjíždění a vyhýbání je potřeba držet hole těsně u těla
- při sjezdech je třeba přizpůsobit rychlost jízdy dovednostem a podmínkám na trati
- dodržovat bezpečnou vzdálenost od jezdce před sebou
- nezdržovat se na nepřehledných místech
- při zastavení nebo pádu co nejrychleji opustit stopu, aby nedošlo ke srážce s přijíždějícím lyžařem
- je-li lyžař svědkem nehody, je povinen poskytnout první pomoc a případ ohlásit Horské službě

e) výuka

Při výuce žáků opět zařazujeme především pohybové úkoly a hru. Ani při běžeckém výcviku nesmíme opomenout precizní ukázky instruktora.

Běžky jsou také vhodné pro všeobecnou lyžařskou průpravu (návik rovnováhy, práce s těžištěm, přenášení hmotnosti atd.). Proto se doporučuje zařadit běžky před sjezdovým výcvikem.

Výhody všeobecné lyžařské průpravy uskutečněné na běžeckých lyžích:

- nenáročnost na výcvikový prostor (stačí krátký rovný úsek mírného sklonu, lesní cesta)
- snadná ovladatelnost běžeckých lyží při stoupání (větší počet sjezdů)
- menší předozadní stabilita - žáci se tak naučí ovládat předozadní rovnováhu
- běžecké lyže jsou méně stabilní, po zvládnutí průpravných prvků je přechod na sjezdové lyže, které jsou mnohem stabilnější, daleko jednodušší.

Při nácviku jednotlivých způsobů běhu je potřeba vycházet ze základních pohybových prvků. Tyto prvky je potřeba zvládnout a postupně spojovat. Musíme ale také respektovat již zmíněné věkové a vývojové zvláštnosti žáků a jejich výkonnostní úroveň. (Kutáč, 2005)

2.3.4. Význam lyžařských zájezdů

Lyžování rozvíjí celou řadu vlastností a schopností, jako je pevná vůle, vytrvalost, obratnost, síla, houževnatost a další. Je jedním ze sportů, které můžeme provozovat od dětství až do pokročilého věku. Přispívá k všestrannému a harmonickému rozvoji člověka jak po stránce fyzické tak i psychické.

Z obecného hlediska lze chápat trojí význam lyžování:

1. **Vzdělávací význam** - žák si osvojuje nové pohybové dovednosti a teoretické vědomosti o lyžování. Dochází k rozšiřování celkového vzdělání dětí. Při jízdě ve variabilních terénních podmínkách je lyžař nucen neustále používat naučené pohybové dovednosti při řešení různých dovedností.
2. **Výchovný význam** - Pobyt v zimním prostředí často s nepříznivým počasím, kdy žáci musí překonávat určitou námahu dochází k aktivnímu formování jejich charakteru. Už sama příroda působí na utváření kladného vztahu, který u dětí podporujeme. Plnění určitých úkolů v terénu, společné úsilí, učení, prožitky přináší nové zkušenosti, vede k odpovědnosti a samostatnosti. Součástí výcviku je i pravidelná péče o lyžařské vybavení.
3. **Zdravotní význam** - Lyžování rozvíjí všechny základní tělesné vlastnosti. Při jízdě se zapojuje do činnosti celý pohybový systém a velké množství svalových skupin, což vyvolává značné fyziologické změny. Na plíce a otužování má vliv čistý horský vzduch.

(Štancl, Strobl, 2004)

3. Výzkumná část

3.1. Výsledková část

Hodnotu výsledků získaných anketním šetřením lze považovat za vysokou, protože celková návratnost dotazníků dosáhla 48%. Poměrně dobré návratnosti anket přispěl i fakt, že byly rozesílány emailem konkrétním osobám a také to, že část anket byla předána osobně na kurzech pro instruktory lyžování a snowboardingu. Ve 20 % škol bylo anketní šetření doplněno o rozhovor. Odpovědi na otázky jsou uvedeny a procentuelně vyjádřeny v tabulkách. Přehlednosti napomáhá i vyjádření formou grafu. Slovní hodnocení se nachází za tabulkou a grafem.

Otázky číslo 5, 14, 15, jsou hodnoceny pouze slovně a slouží k bližšímu upřesnění předešlých otázek. Otázka číslo 1. je určena všem dotazovaným a proto je za 100 % bráno všech 96 respondentů základních a středních škol. Otázka číslo 2. je určena jen těm, kteří lyžařské kurzy nepořádají, proto zde stejně jako u otázek, které jsou určeny školám organizujícím lyžařské výcvikové kurzy, ale není u nich možnost výběru z více alternativ, je za 100 % brán menší počet dotazovaných. U ostatních otázek je možnost výběru z více odpovědí, pak 100 % vyjadřuje i větší počet odpovědí než je respondentů.

4.1. Vyhodnocení anket

Otázka č.1

Pořádá vaše škola lyžařské výcvikové kurzy?

- a) pravidelně
- b) nepravidelně
- c) neorganizuje

Tabulka 1.1
Základní školy

Odpověď	počet	procenta
a)	40	95,24
b)	2	4,76
c)	0	0

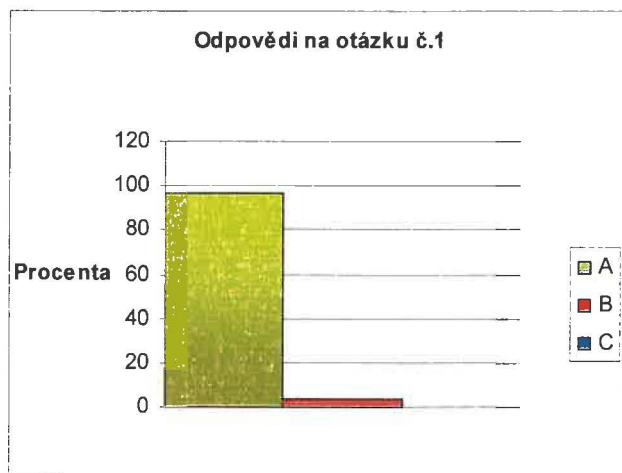
Graf 1.1

Tabulka 1.2
Střední školy

Odpověď	počet	procenta
a)	52	96,30
b)	2	3,70
c)	0	0

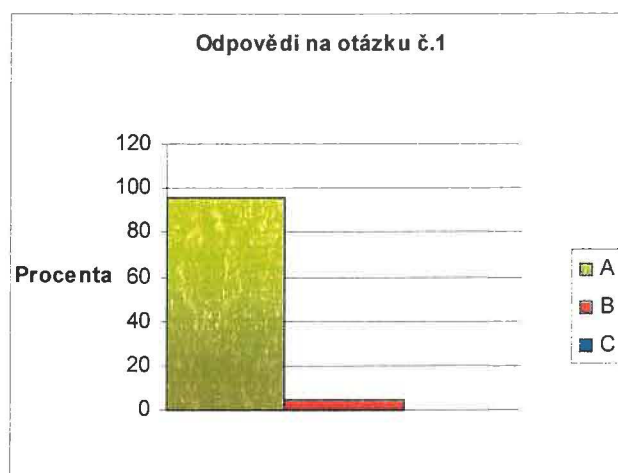
Graf 1.2

Tabulka 1.3

Základní a střední školy

Odpověď	počet	procenta
a)	92	95,83
b)	4	4,17
c)	0	0

Graf 1.3**Vyhodnocení:**

Více než 95% dotazovaných základních škol pořádá pravidelně lyžařské výcvikové kurzy. Pouze necelých 5% pořádá lyžařské výcvikové kurzy nepravidelně. Z dotazovaných respondentů se nevyskytla ani jediná základní škola, která lyžařské výcvikové kurzy nepořádá.

Obdobná situace je i na středních školách. Zde pravidelně lyžařské výcvikové kurzy pořádá přes 96% škol a nepravidelně tyto kurzy pořádají pouze necelá 4%. Ani zde se nevyskytla žádná dotazovaná škola, která by lyžařské výcvikové kurzy nepořádala vůbec.

Z uvedených výsledků vyplývá, že situace na obou typech škol je obdobná a že tyto školské instituce přistupují k organizaci lyžařských výcvikových kurzů zodpovědně a plně si uvědomují jejich význam.

Otázka č.2

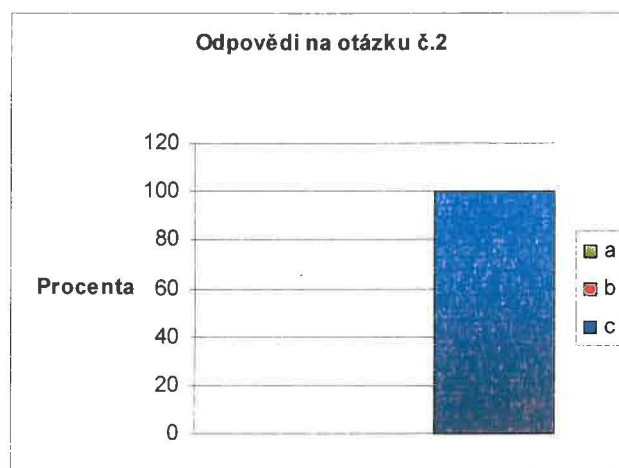
Pokud škola neorganizuje lyžařské výcvikové kurzy uveďte důvody

- a) nedostatek kvalifikovaných instruktorů
- b) nezájem žáků
- c) jiný důvod (jaký)

Tabulka 2.1
Základní školy

Odpověď	počet	procenta
a)	0	0
b)	0	0
c)	4	100

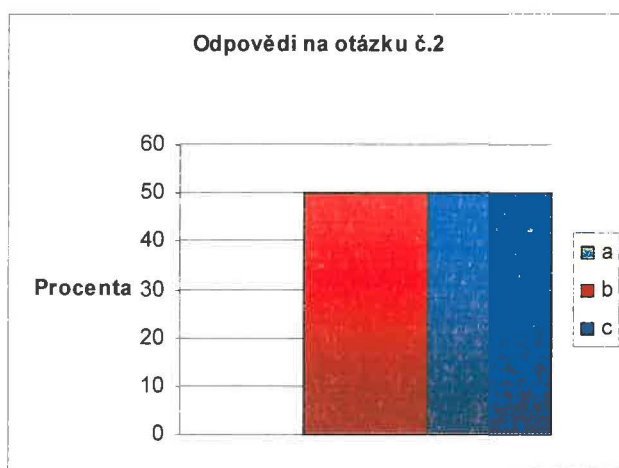
Graf 2.1

Tabulka 2.2
Střední školy

Odpověď	počet	procenta
a)	0	0
b)	4	50
c)	4	50

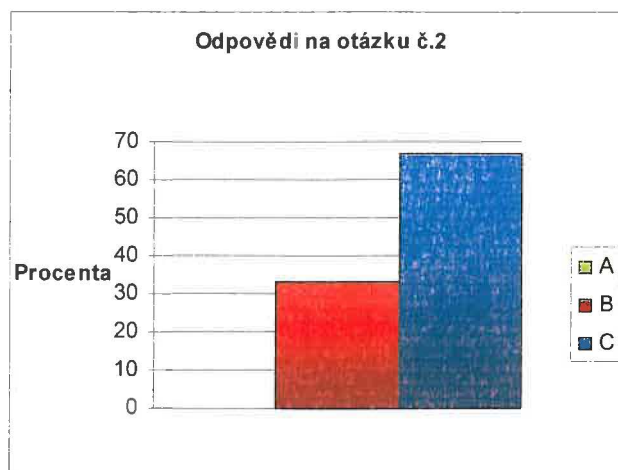
Graf 2.2

Tabulka 2.3

Základní a střední školy

Odpověď	Počet	procenta
a)	0	0
b)	4	33,33
c)	8	66,67

Graf 2.3**Vyhodnocení:**

Vzhledem k tomu, že se ani mezi základními ani mezi středními školami nevyskytla ani jediná, která lyžařské výcvikové kurzy neorganizuje vůbec, vyhodnocovali jsme pouze odpovědi škol, které organizují lyžařské výcvikové kurzy nepravidelně. Relevanci těchto odpovědí můžeme brát pouze jako orientační, vzhledem k tomu, že na tuto otázku odpovídalo pouze 5% z celkového počtu respondentů. U škol, které organizují lyžařské výcvikové kurzy nepravidelně je důvodem k nepořádání z více než 33% nezájem žáků a z méně než 67% jiný důvod. Následným rozhovorem bylo zjištěno, že ve všech těchto případech je důvodem nedostatečný zájem vedení školy o pořádání lyžařských výcvikových kurzů.

Otázka č.3

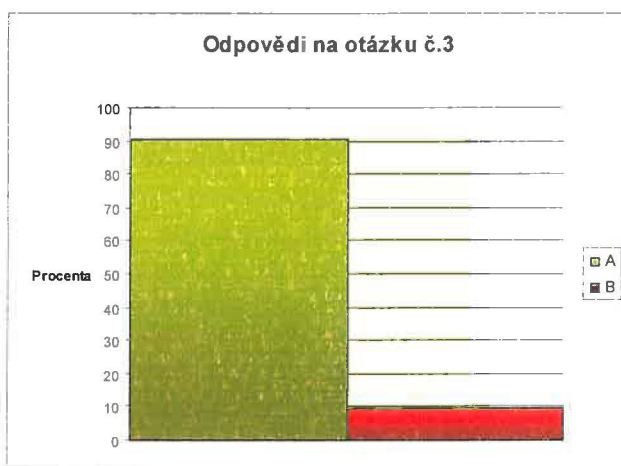
Je při nedostatečném zájmu žáků v jedné třídě organizace kurzu řešena spojením více tříd nebo doplněním žáků z více ročníků?

- a) Ano
- b) Ne

Tabulka 3.1
Základní školy

Odpověď	počet	procenta
a)	38	90,48
b)	4	9,52

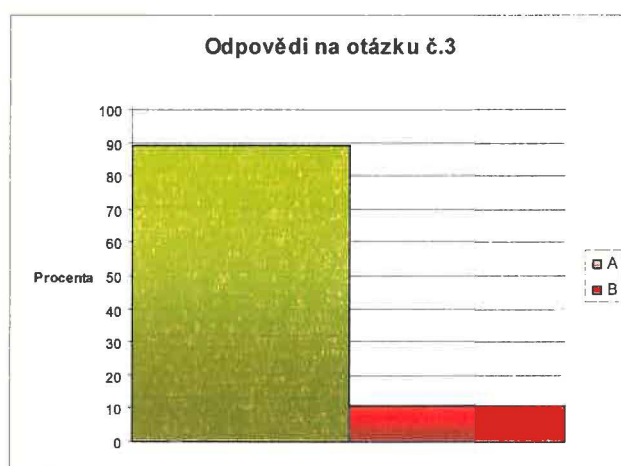
Graf 3.1

Tabulka 3.2
Střední školy

Odpověď	počet	procenta
a)	48	88,89
b)	6	11,11

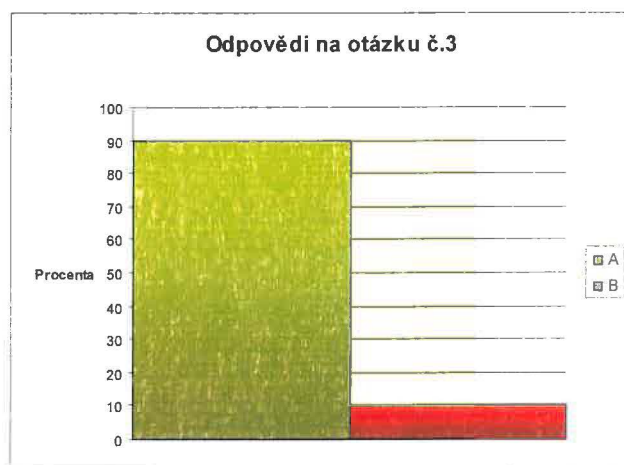
Graf 3.2

Tabulka 3.3

Základní a střední školy

Odpověď	Počet	procenta
a)	86	89,58
b)	10	10,42

Graf 3.3**Vyhodnocení:**

Z odpovědí na tuto otázku je zřejmé, že situace na základních a středních školách je řešena obdobně. Více než 90% základních škol řeší nedostatečný zájem žáků spojením tříd nebo doplněním žáků z jiných ročníků. Pouze necelých 10% základních škol tuto situaci takto neřeší.

Necelých 89% středních škol třídy spojuje anebo doplňuje z jiných tříd. Pouze u 11% středních škol tomu tak není. Z uvedených výsledků vyplývá, že u převážné většiny jak základních tak středních škol je zájem umožnit žákům absolvovat lyžařský výcvikový kurz, popřípadě zájemcům umožnit zúčastnit se lyžařského výcvikového kurzu opakovaně.

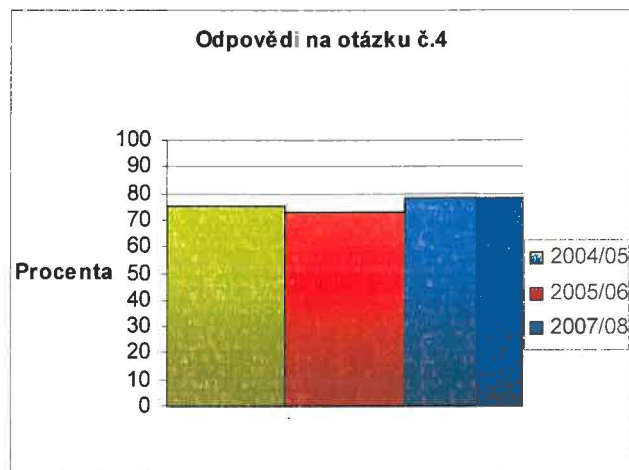
Otázka č.4

Vyjádřete v procentech účast žáků na lyžařských výcvikových kurzech v roce 2004/05, 2005/06, 2006/07

Tabulka 4.1
Základní školy

školní rok	procenta
2004/05	75
2005/06	73
2007/08	78

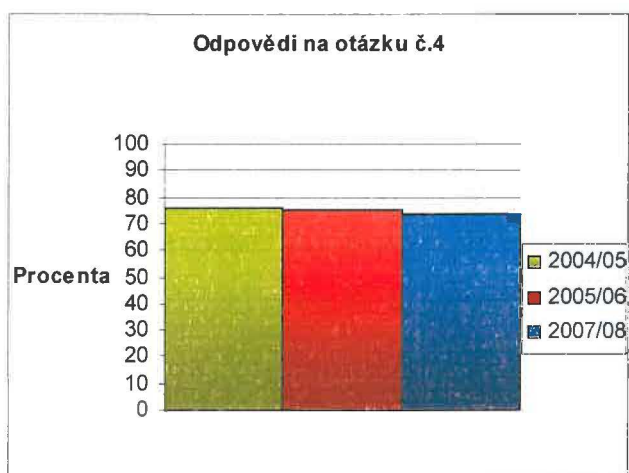
Graf 4.1

Tabulka 4.2
Střední školy

školní rok	procenta
2004/05	76
2005/06	75
2007/08	74

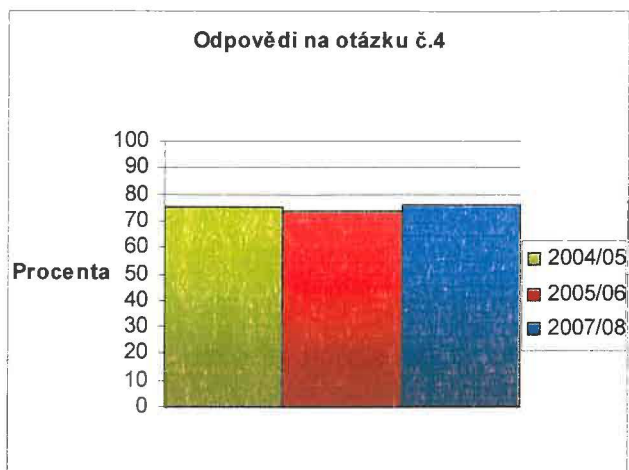
Graf 4.2

Tabulka 4.3

Základní a střední školy

školní rok	procenta
2004/05	75,5
2005/06	74
2007/08	76

Graf 4.3**Vyhodnocení:**

Tato otázka nám má ukázat zda v posledních letech stoupá či klesá zájem žáků o lyžařské výcvikové kurzy. I u této otázky došlo k vzácné shodě mezi základními a středními školami. V roce 2004/2005 to bylo u základních škol 75% a u středních škol 76% žáků, kteří se zúčastnili lyžařských výcvikových kurzů, v roce 2005/2006 73% žáků základních a 75% žáků středních škol a ve školním roce 2006/2007 78% a 74% žáků.

Z uvedeného vyplývá, že v posledních 3 letech je % žáků základních i středních škol, kteří se zúčastnili lyžařských výcvikových kurzů, konstantní. Je potěšující, že počet žáků se zájmem o účast na lyžařských výcvikových kurzech neklesá a % zúčastněných je dle našeho názoru poměrně vysoké.

Otázka č.5

Průměrný počet žáků v družstvu je

Vyhodnocení:

Tato otázka směřovala ke zjištění zda z hlediska bezpečnosti není překračován nejvyšší povolený počet žáků v družstvu. Ze zjištěných výsledků je zřejmé, že počet 15 žáků v družstvu nebyl překročen. Průměrný počet žáků v družstvu na základních školách je 11 žáků a na středních školách 12 žáků. Z hlediska efektivnosti výuky je příznivé, že vyučující tvoří družstva o menším počtu žáků než je z hlediska bezpečnosti povoleno.

Otázka č.6

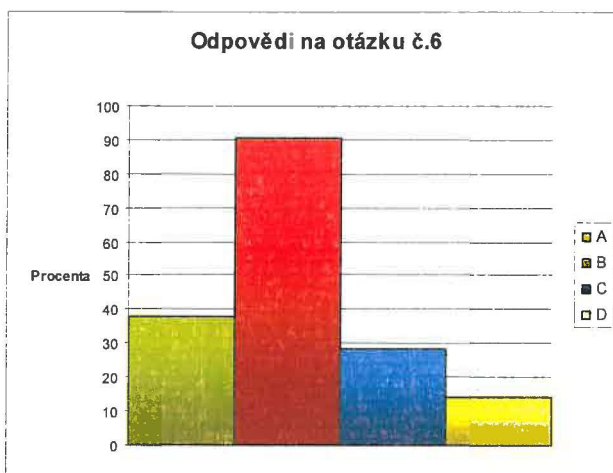
Důvodem neúčasti žáků na lyžařských výcvikových kurzech jsou:

- a) zdravotní důvody
- b) nedostatek finančních prostředků
- c) nezájem dětí o tuto pohybovou činnost
- d) jiné důvody

Tabulka 6.1
Základní školy

Odpověď	počet	procenta
a)	16	38,09
b)	38	90,48
c)	12	28,57
d)	6	14,29

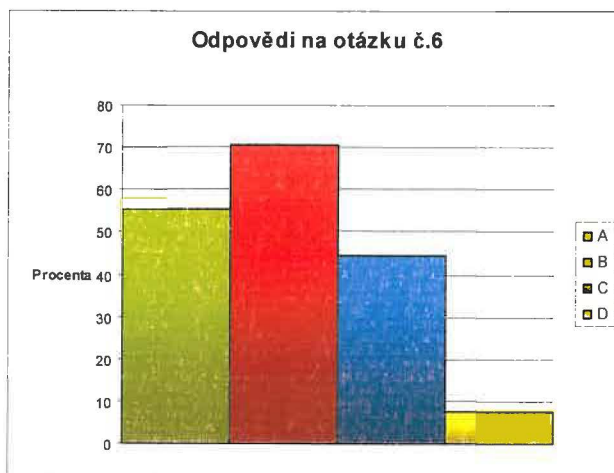
Graf 6.1

Tabulka 6.2
Střední školy

Odpověď	počet	procenta
a)	30	55,56
b)	38	70,37
c)	24	44,44
d)	4	7,41

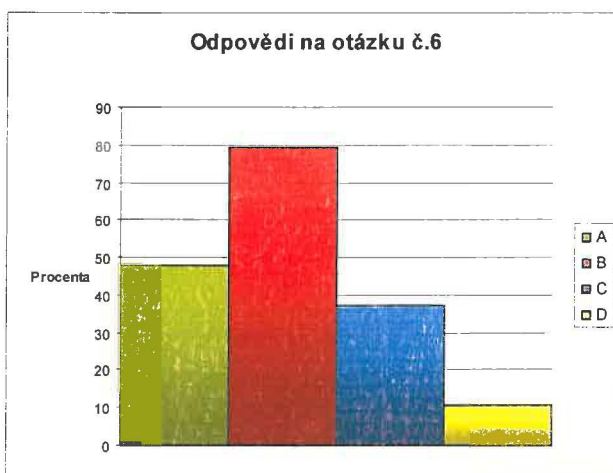
Graf 6.2

Tabulka 6.3

Základní a střední školy

Odpověď	počet	procenta
a)	46	47,92
b)	76	79,17
c)	36	37,50
d)	10	10,42

Graf 6.3**Vyhodnocení:**

V této otázce jsme zjišťovali důvody neúčasti žáků na lyžařských výcvikových kurzech. Většina dotazovaných volila na tuto otázku více odpovědí. Po jejich zpracování jsme dospěli k těmto výsledkům: na základních školách byl nejčastějším důvodem neúčasti žáků (téměř 53%) nedostatek finančních prostředků. Na druhém místě to byly zdravotní důvody (více než 22%). V 16% pak byl důvodem neúčasti nezáměr žáků o tuto pohybovou činnost. Přibližně v 8% to byly jiné, blíže nespecifikované důvody.

U středních škol byly výsledky následující: více jak 70% žáků uvádí jako důvod neúčasti nedostatek finančních prostředků, dále pak (více jak 55%) zdravotní důvody, dále následuje nezáměr žáků o tuto pohybovou činnost (více jak 44%), a na posledním místě (více jak 7%) jiné, blíže nespecifikované důvody. Domníváme se, že u většiny žáků, kteří se neúčastní lyžařských výcvikových kurzů, jde o kombinaci více důvodů.

Otázka č.7

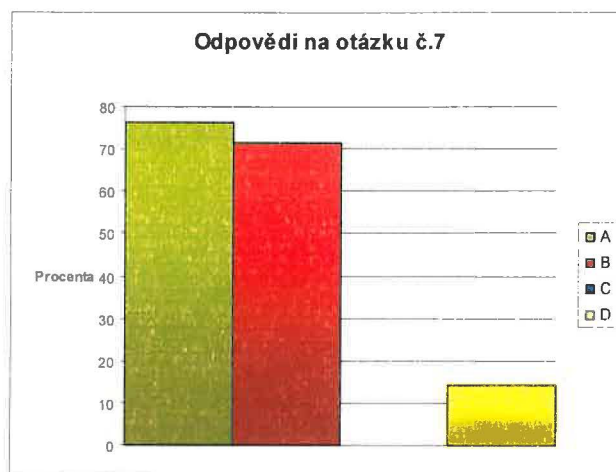
Propagace lyžařských výcvikových kurzů se provádí následujícím způsobem.

- a) schůzky s rodiči
- b) informace a propagace v hodinách TV
- c) neprovádí se
- d) jiným způsobem

Tabulka 7.1
Základní školy

Odpověď	počet	procenta
a)	32	76,19
b)	30	71,43
c)	0	0,00
d)	6	14,29

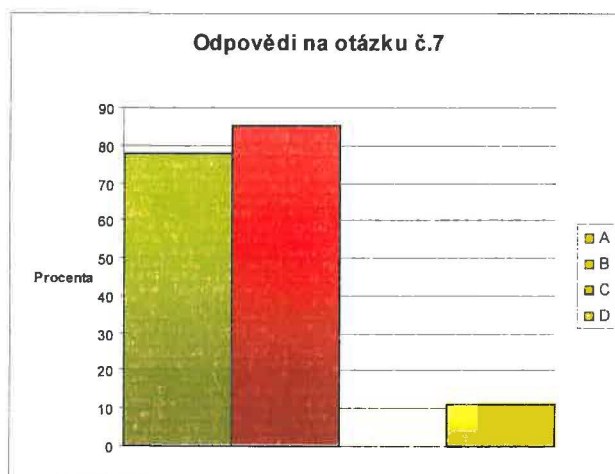
Graf 7.1

Tabulka 7.2
Střední školy

Odpověď	počet	procenta
a)	42	77,78
b)	46	85,19
c)	0	0,00
d)	6	11,11

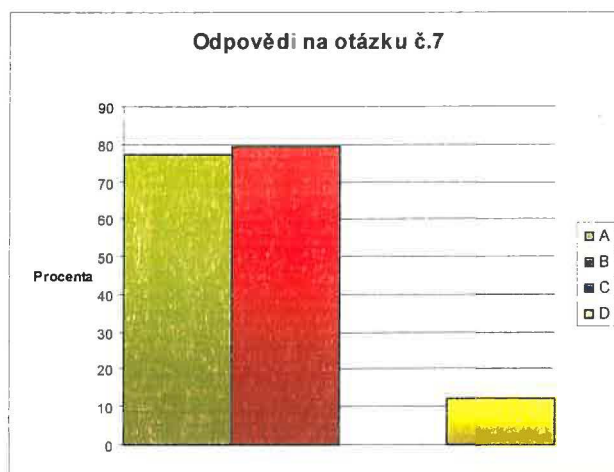
Graf 7.2

Tabulka 7.3

Základní a střední školy

Odpověď	počet	procenta
a)	74	77,08
b)	76	79,17
c)	0	0,00
d)	12	12,50

Graf 7.3**Vyhodnocení:**

Tato otázka se zabývá propagací lyžařských výcvikových kurzů, která dle našeho názoru výrazným způsobem ovlivňuje účast žáků na těchto kurzech. Na žádné z dotazovaných škol jsme se nesetkali s případem, že by propagace nebyla prováděna vůbec. Nejčastějšími způsoby provádění propagace lyžařských výcvikových kurzů na základních školách jsou informativní schůzky s rodiči (76%), dále následuje propagace v hodinách TV (více jak 71%). Jiným způsobem (internet, DVD) propaguje lyžařské výcvikové kurzy více jak 14% základních škol.

U středních škol je situace obdobná. Více jak 85% středních škol propaguje lyžařské výcvikové kurzy formou propagace v hodinách TV. Necelých 78 % středních škol provádí propagaci formou informativních schůzek s rodiči. Na 11% škol je propagace prováděná jiným způsobem. Jak na základních tak středních školách není ve většině případů propagace prováděna pouze jedním z uvedených způsobů. Téměř vždy se jedná o jejich kombinaci. Nejčastěji je to pak kombinace informativních schůzek s rodiči a propagace v hodinách TV.

Otázka č.8

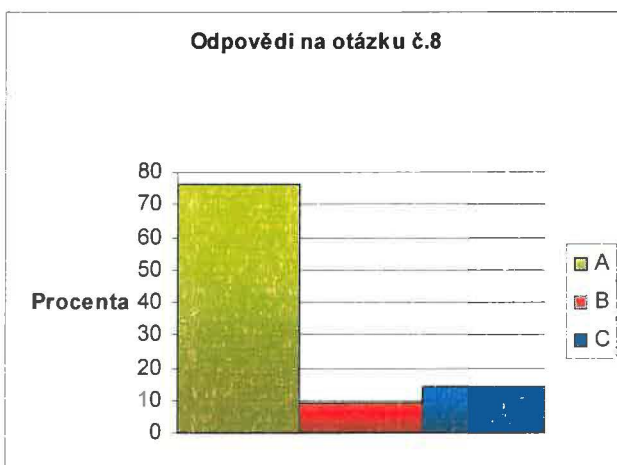
Délka trvání lyžařských výcvikových kurzů je.

- a) 7dní
- b) víc než 7 dní
- c) méně než 7 dní

Tabulka 8.1
Základní školy

Odpověď	počet	procenta
a)	32	76,19
b)	4	9,52
c)	6	14,29

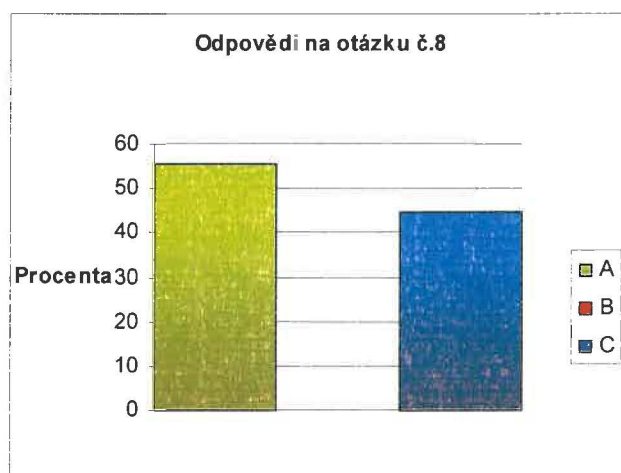
Graf 8.1

Tabulka 8.2
Střední školy

Odpověď	počet	procenta
a)	30	55,56
b)	0	0,00
c)	24	44,44

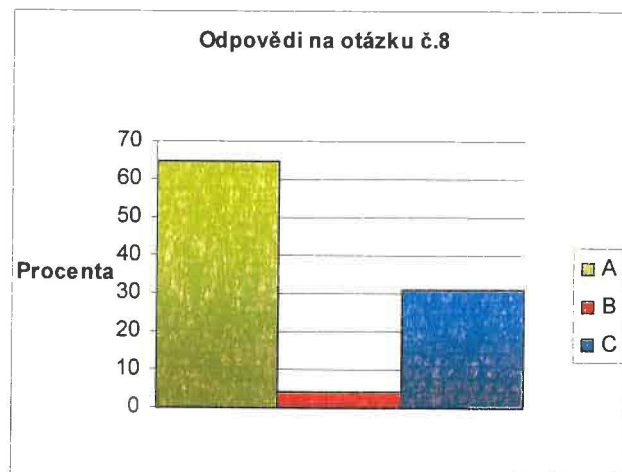
Graf 8.2

Tabulka 8.3

Základní a střední školy

Odpověď	počet	procenta
a)	62	64,58
b)	4	4,17
c)	30	31,25

Graf 8.3**Vyhodnocení:**

Dle současných osnov by délka trvání lyžařských výcvikových kurzů měla být 42 hodin, což odpovídá 7 dnům. Z uvedených výsledků vyplývá, že na základních školách tuto délku dodržuje více než 76% škol. Téměř na 10% základních škol je délka trvání lyžařského výcvikového kurzu delší než 7 dní. Při následných rozhovorech na těchto školách bylo zjištěno, že prodloužení kurzu je využíváno k dopravě do místa konání a zpět. Na více než 14% škol bylo zjištěno, že délka trvání lyžařského výcvikového kurzu je kratší než 7 dní.

Na středních školách je situace následující: pouze 55% středních škol pořádá 7 denní lyžařské výcvikové kurzy a celých 46% doporučenou délku kurzu nedodržuje a organizuje lyžařské výcvikové kurzy kratší než 7 dní.

Otázka č.9

Kde pořádá vaše škola lyžařské výcvikové kurzy?

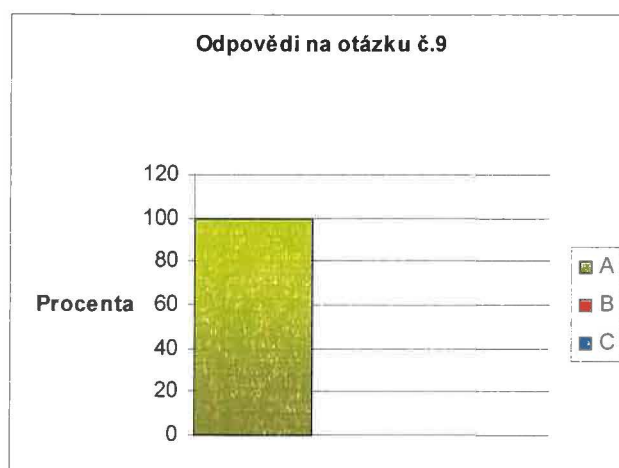
- a) v ČR
- b) v zahraničí
- c) v ČR i v zahraničí (žáci mají možnost výběru)

Pokud v ČR, uveďte kde.....

Tabulka 9.1
Základní školy

Odpověď	počet	procenta
a)	42	100
b)	0	0
c)	0	0

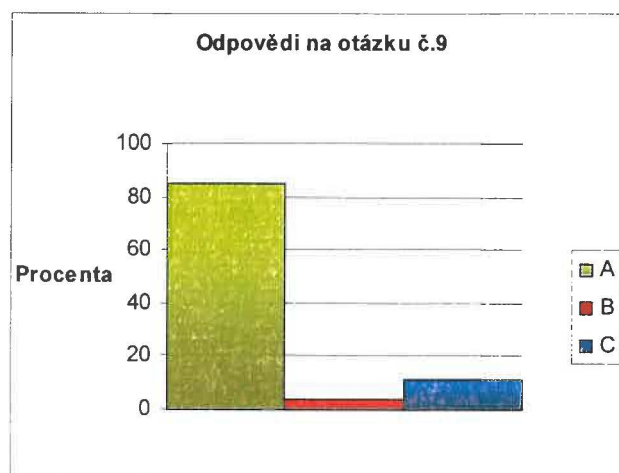
Graf 9.1

Tabulka 9.2
Střední školy

Odpověď	počet	procenta
a)	46	85,19
b)	2	3,70
c)	6	11,11

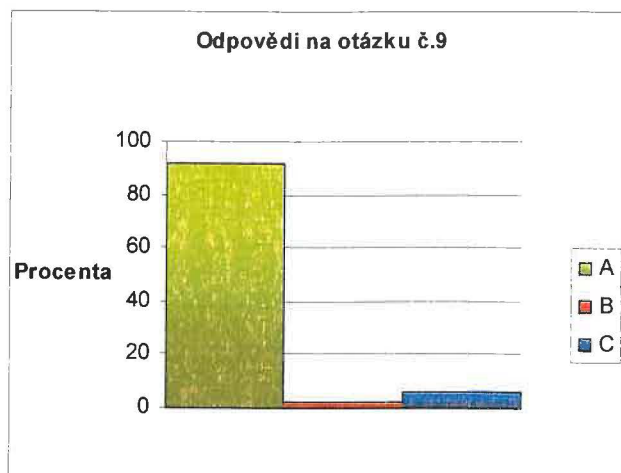
Graf 9.2

Tabulka 9.3

Základní a střední školy

Odpověď	počet	procenta
a	88	91,67
b	2	2,08
c	6	6,25

Graf 9.3**Vyhodnocení:**

Tato otázka směřovala ke zjištění místa konání lyžařských výcvikových kurzů na základních a středních školách. Na základních školách je situace jednoznačná. Všechny dotazované základní školy pořádají lyžařské výcvikové kurzy výhradně v České republice.

U středních škol není situace tak jednoznačná. Pouze v České republice pořádá lyžařské výcvikové kurzy 85% středních škol, 11% škol nabízí žákům výběr mezi Českou republikou a zahraničím. Téměř 4% středních škol pořádá lyžařské výcvikové kurzy v zahraničí. Při rozhovorech s pedagogy škol, které pořádají lyžařské výcvikové kurzy v zahraničí, bylo zjištěno, že nejoblíbenějšími destinacemi jsou Rakousko a Itálie. U škol pořádajících lyžařské výcvikové kurzy v České republice jsou nejčastěji navštěvovány Krkonoše.

Otázka č. 10

Kolik % dětí vlastní lyžařské vybavení na:

výuku běhu na lyžích.....

výuku sjíždění a zátáčení..... z toho lyže na carving.....

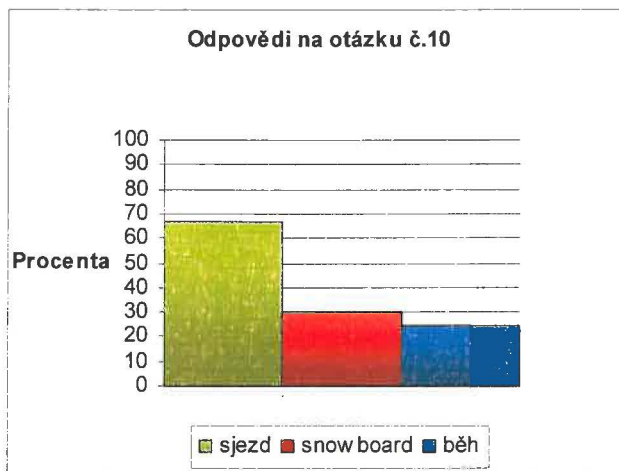
snowboardové vybavení.....

Tabulka 10.1

Základní školy

vybavení na	procenta
Sjezd	67
Snowboard	30
Běh	24

Graf 10.1

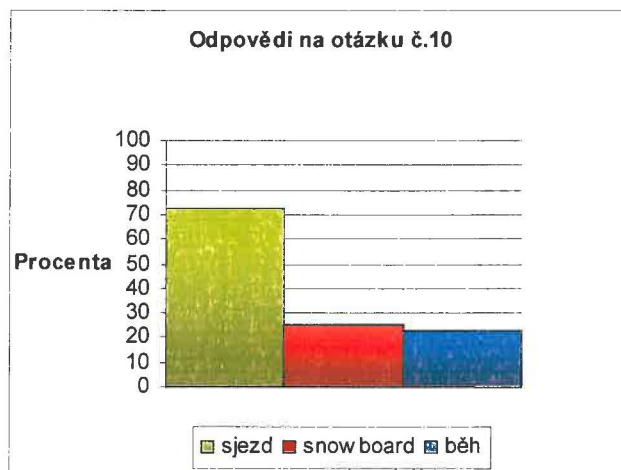

Tabulka 10.2

Střední školy

vybavení na	procenta
Sjezd	72
Snowboard	25
Běh	23

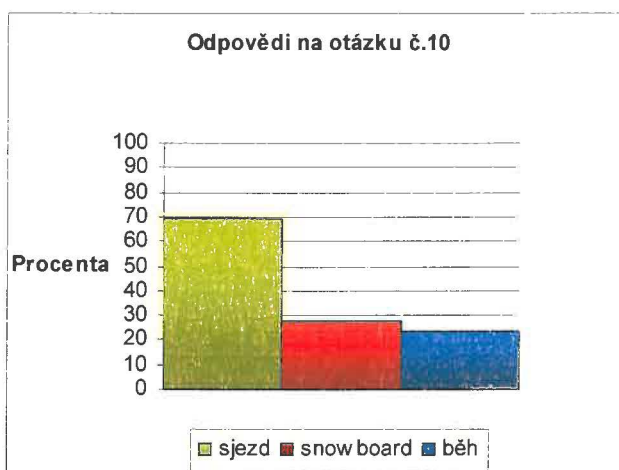
Graf 10.2

Tabulka 10.3

Základní a střední školy

vybavení na	procenta
Sjezd	69,5
Snowboard	27,5
Běh	23,5

Graf 10.3**Vyhodnocení:**

Na základních školách je vybavenost dětí pro výuku sjíždění a zatáčení, běhu na lyžích a snowboardingu následující: nejlepší situace je ve vybavenosti pro sjíždění a zatáčení, kde vlastní vybavení 67% žáků, 98% těchto žáků již vlastní carvingové lyže. Překvapilo nás poměrně vysoké procento žáků základních škol, kteří vlastní snowboardové vybavení (téměř 30%).

Vybavení pro běh pak vlastní 24% žáků.

Na středních školách je situace obdobná. Vybavení pro sjíždění a zatáčení vlastní na středních školách 72% žáků, i zde jsou to ve většině případů lyže carvingové (96%). Snowboardové vybavení na středních školách vlastní čtvrtina žáků (25%). Obdobný výsledek je i u běžeckého vybavení. Vlastní jej 23% středoškoláků.

Otázka č.11

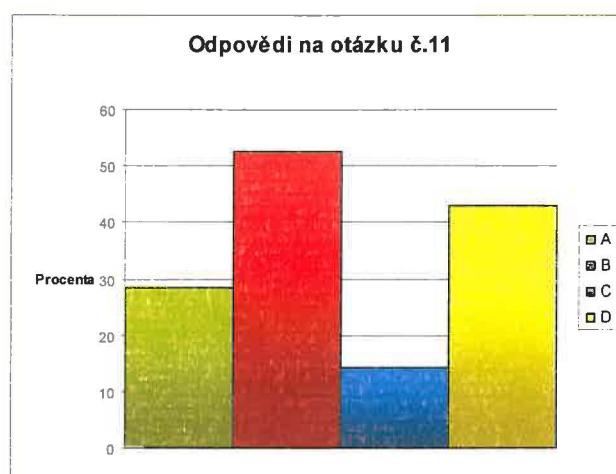
Škola má možnost zapůjčit žákům:

- a) sjezdové vybavení
- b) běžecké vybavení
- c) snowboardové vybavení
- d) žádné

Tabulka 11.1
Základní školy

Odpověď	počet	procenta
a)	12	28,57
b)	22	52,38
c)	6	14,29
d)	18	42,86

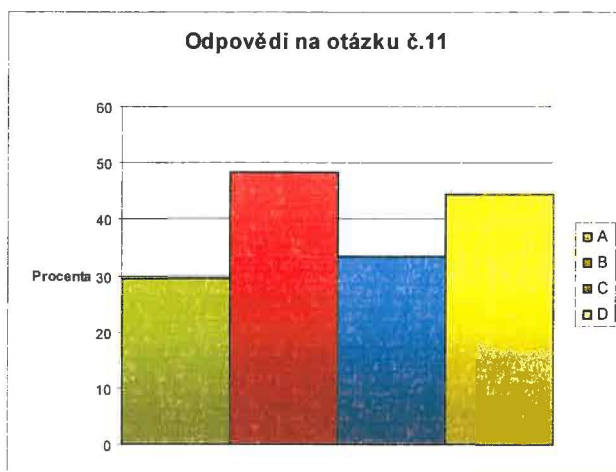
Graf 11.1

Tabulka 11.2
Střední školy

Odpověď	počet	procenta
a)	16	29,63
b)	26	48,15
c)	18	33,33
d)	24	44,44

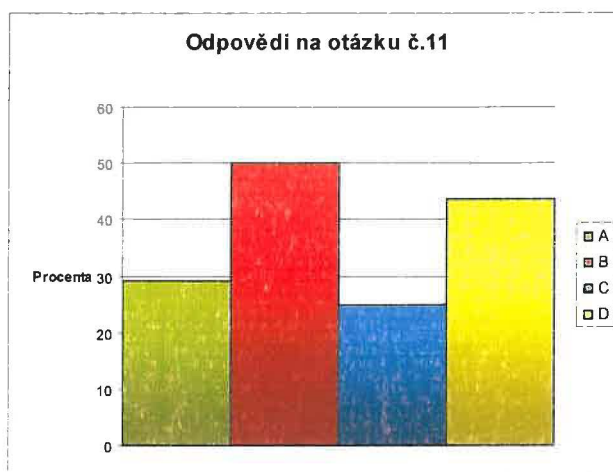
Graf 11.2

Tabulka 11.3

Základní a střední školy

Odpověď	počet	procenta
a)	28	29,17
b)	48	50,00
c)	24	25,00
d)	42	43,75

Graf 11.3**Vyhodnocení:**

Odpovědi na tuto otázku nás přesvědčily, že situace ve vybavenosti škol výzbrojí pro sjíždění a zatačení, běh na lyžích a snowboarding, která je určená pro půjčování žákům je na slušné úrovni. Na některých školách je dokonce možné zapůjčení všech druhů dotazovaných vybavení. Na 29% základních škol nabízejí zapůjčení vybavení pro sjíždění a zatačení, více než polovina základních škol (52%) půjčuje běžecské vybavení. Možnost zapůjčení snowboardového vybavení má 14% základních škol. 43% základních škol nemá možnost zapůjčit žákům žádné vybavení.

Na středních školách je kromě snowboardového vybavení situace obdobná. Nejlepší vybavenost je i zde ve vybavení pro běh (48%). Sjezdové vybavení na zapůjčení vlastní téměř 30% středních škol. U snowboardového vybavení je pak situace výrazně lepší než na základních školách. Toto vybavení má možnost zapůjčit žákům třetina (33%) středních škol. Stejně procento jako na základních školách (43%) nemá možnost zapůjčit žákům žádné vybavení.

Otázka č.12

Škola má možnost zapůjčit instruktorům:

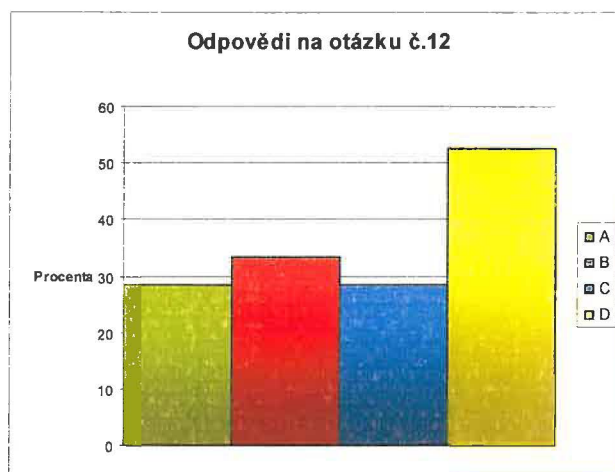
- a) sjezdové vybavení
- b) běžecké vybavení
- c) snowboardové vybavení
- d) žádné

Tabulka 12.1

Základní školy

Odpověď	počet	procenta
a)	12	28,57
b)	14	33,33
c)	12	28,57
d)	22	52,38

Graf 12.1

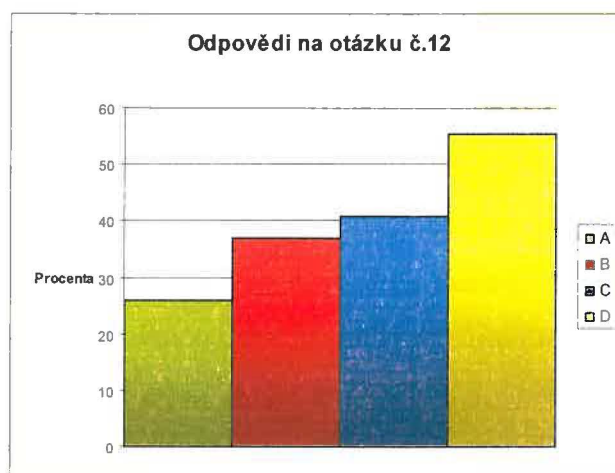

Tabulka 12.2

Střední školy

Odpověď	počet	procenta
a)	14	25,93
b)	20	37,04
c)	22	40,74
d)	30	55,56

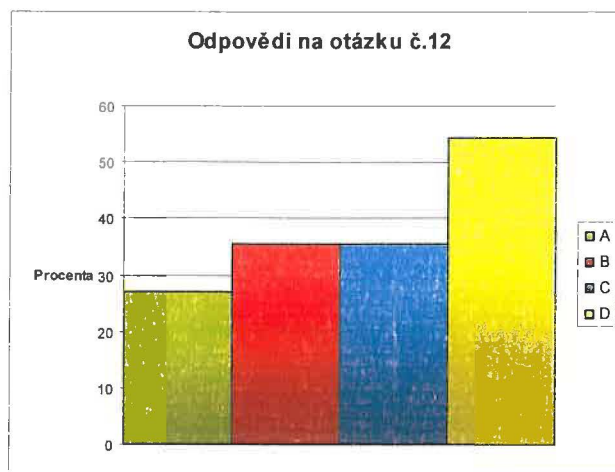
Graf 12.2

Tabulka 12.3

Základní a střední školy

Odpověď	počet	procenta
a)	26	27,08
b)	34	35,42
c)	34	35,42
d)	52	54,17

Graf 12.3**Vyhodnocení:**

V oblasti půjčování vybavení na lyžařské výcvikové kurzy instruktorům je situace na školách obou typů horší, než u půjčování vybavení žákům. Relativně nejlepší situace je u půjčování běžeckého vybavení. Toto vybavení půjčuje instruktorům třetina (33%) základních škol. Sjezdové vybavení si může na základních školách zapůjčit 29% instruktorů, stejné procento je to i u snowboardového vybavení. Na více než polovině základních škol (52%) nemají instruktoři možnost zapůjčení žádného vybavení.

Na středních školách jsou výsledky výzkumu následující. Nejlepší situace je zde u snowboardového vybavení. Pro instruktory jej vlastní 40% škol. O něco méně (37%) jsou školy vybaveny běžeckou výzbrojí pro instruktory. Pouze 26% středních škol instruktorům nabízí možnost zapůjčení vybavení pro sjíždění a zatáčení. I zde více než polovina škol (55%) nepůjčuje instruktorům žádné vybavení.

Otázka č.13

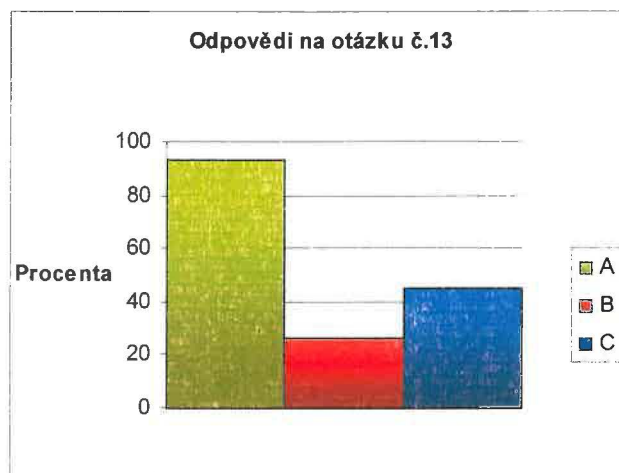
V rámci lyžařského výcvikového kurzu je organizován výcvik:

- a) sjezdového lyžování
- b) běžeckého lyžování
- c) snowboardingu

Tabulka 13.1
Základní školy

Odpověď	počet	procenta
a)	39	92,86
b)	11	26,19
c)	19	45,24

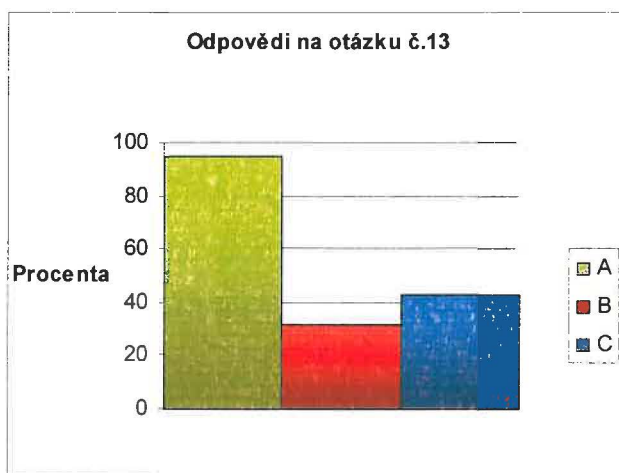
Graf 13.1

Tabulka 13.2
Střední školy

Odpověď	počet	procenta
a)	51	94,44
b)	17	31,48
c)	23	42,59

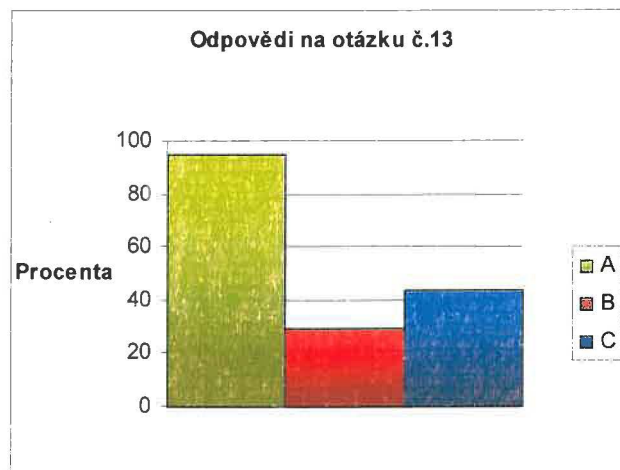
Graf 13.2

Tabulka 13.3

Základní a střední školy

Odpověď	počet	procenta
a)	90	93,75
b)	28	29,17
c)	42	43,75

Graf 13.3**Vyhodnocení:**

Na převážné většině základních škol (více než 92%) tvoří základ lyžařského výcvikového kurzu sjezdové lyžování. Více než 45% základních škol pak organizuje snowboardový výcvik. Běžeký výcvik se pak podílí na výuce při lyžařských výcvikových kurzech 26%.

Na středních školách jsme pak zjistili tyto výsledky: v nejširší míře je i zde, stejně jako na základních školách, zastoupeno sjezdové lyžování, jeho výcvik organizuje více než 94%. Podíl snowboardového výcviku na lyžařských kurzech středních škol činí téměř 43%. Neméně se na středních školách věnují běžekému lyžování.

Z uvedeného vyplývá, že základním kamenem lyžařských výcvikových kurzů na základních i středních školách je sjezdové lyžování. Dotazováním na školách, které neorganizují sjezdový výcvik bylo zjištěno, že se jedná o sportovní školy, se zaměřením tříd na běžeké lyžování či snowboarding.

Nadpoloviční většina škol neorganizuje pouze výcvik sjezdového lyžování, ale kombinuje jej se snowboardem a běžekým lyžováním.

Otázka č.14

Pokud není organizován běžecký výcvik uveďte důvody.

Vyhodnocení :

Tato otázka nám měla zodpovědět z jakých důvodů není organizován běžecký výcvik. Na základních i středních školách se odpovědi na tuto otázku nelišily. Nejčastějším důvodem nekonání běžeckého výcviku na lyžařském výcvikové kurzu je nezájem žáků o tuto pohybovou aktivitu v kombinaci s nedostatečným materiálním vybavením.

Otázka č. 15

Pokud není organizován výcvik snowboardingu, uveďte důvody.

Vyhodnocení :

Odpověď na tuto otázku se u základních i středních škol opět shoduje. V podstatě jediným důvodem pro neorganizování snowboardového výcviku je nedostatečné personální zajištění kvalifikovanými instruktory.

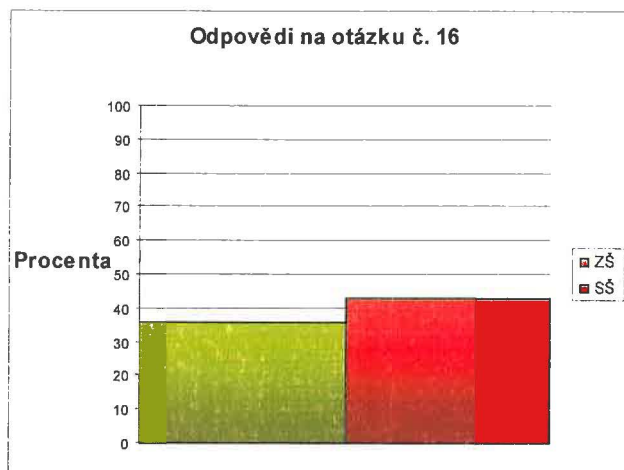
Otázka č.16

Pokud je výcvik snowboardingu organizován, uveďte v % počet žáků, kteří se jej účastní.

Tabulka 16.1

účast žáků	procenta
ZŠ	36
SŠ	43

Graf 16.1

Vyhodnocení:

Na základních školách, kde je snowboardový výcvik na lyžařských výcvikových kurzech organizován, se jej zúčastňuje více než třetina žáků (36%).

O něco lepší je situace na středních školách, organizujících výcvik snowboardingu. Zde se jej účastní 43% žáků.

Otázka č.17

Pokud je organizován výcvik snowboardingu, je dostatečně personálně zajištěn (držitelem licence – instruktor snowboardingu)?

a) ano

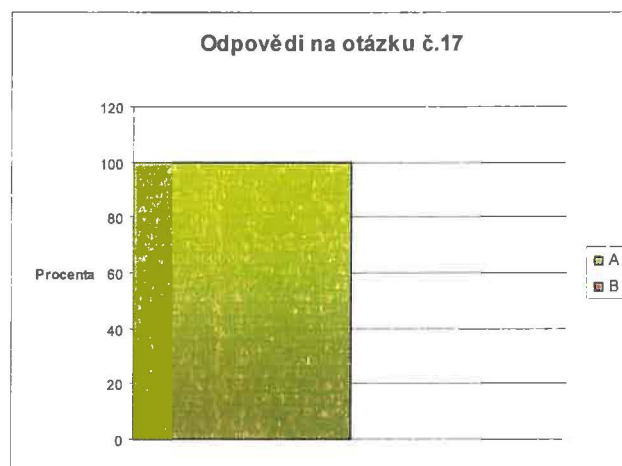
b) ne

Tabulka 17.1

Základní školy

Odpověď	počet	procenta
a)	19	100,00
b)	0	0,00

Graf 17.1

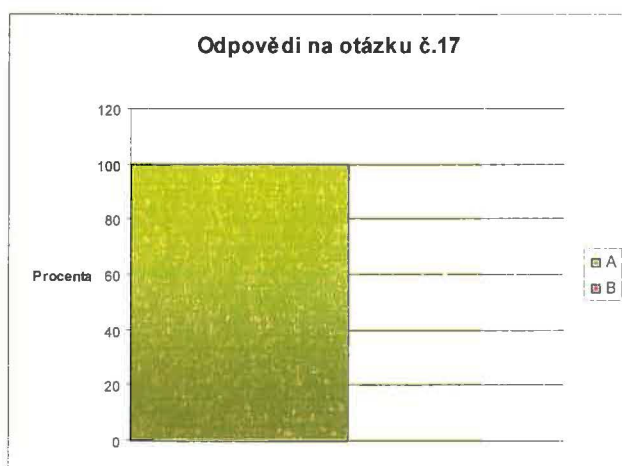

Tabulka 17.2

Střední školy

Odpověď	počet	procenta
a)	23	100,00
b)	0	0,00

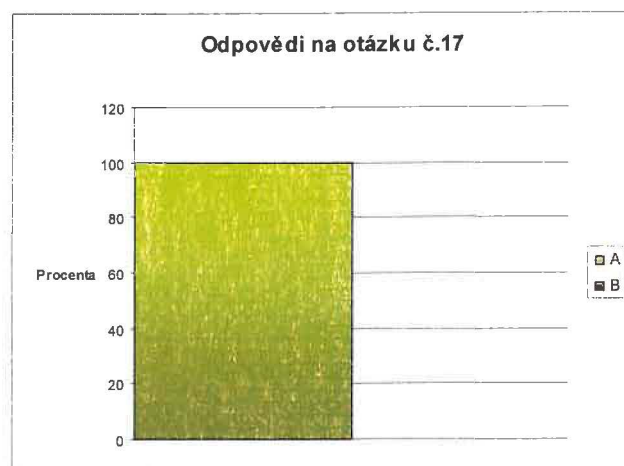
Graf 17.2

Tabulka 17.3

Základní a střední školy

Odpověď	počet	procenta
a)	42	100,00
b)	0	0,00

Graf 17.3**Vyhodnocení:**

Na tuto otázku odpovídaly pouze školy, které organizují výcvik snowboardingu. Na základních i středních školách, kde je snowboardový výcvik organizován je vždy dostatečně personálně zajištěn držitelem licence instruktora snowboardingu

Otázka č.18

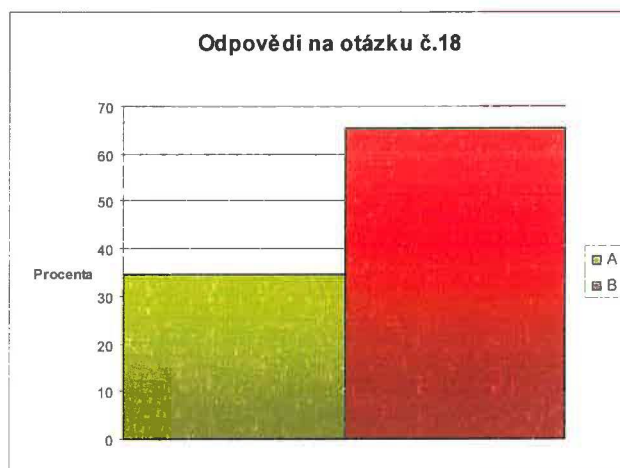
Pokud není organizován výcvik snowboardingu, mají žáci možnost absolvovat LVZ na snowboardu?

- a) ano
- b) ne

Tabulka 18.1
Základní školy

Odpověď	počet	procenta
a)	8	34,78
b)	15	65,22

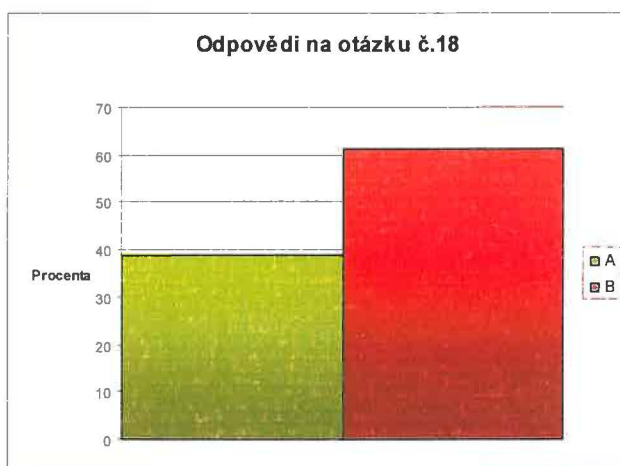
Graf 18.1

Tabulka 18.2
Střední školy

Odpověď	počet	procenta
a)	12	38,71
b)	19	61,29

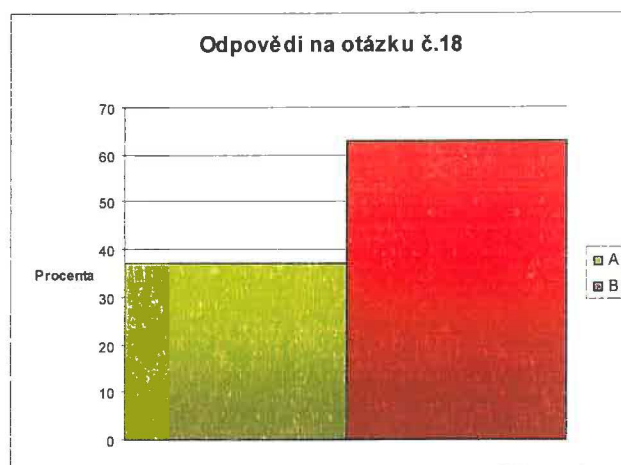
Graf 18.2

Tabulka 18.3

Základní a střední školy

Odpověď	počet	procenta
a)	20	37,04
b)	34	62,96

Graf 18.3**Vyhodnocení:**

Na tuto otázku odpovídali pouze školy, kde není výcvik snowboardingu organizován.

Zde jsme se zabývali otázkou zda, je možné na školách kde není organizován snowboardový výcvik absolvovat lyžařský výcvikový kurz na snowboardu. Situace je následující: Na 34% těchto základních škol lze lyžařský výcvikový kurz absolvovat na snowboardu a na více než 65% nikoli.

Velmi obdobná je situace i na středních školách. Téměř 39% těchto škol umožňuje absolvování kurzu na snowboardu, u 61% těchto škol toto možné není.

Otázka č.19

Pokud je organizován lyžařský výcvik, je dostatečně personálně zajištěn (držitelem licence - instruktor lyžování)

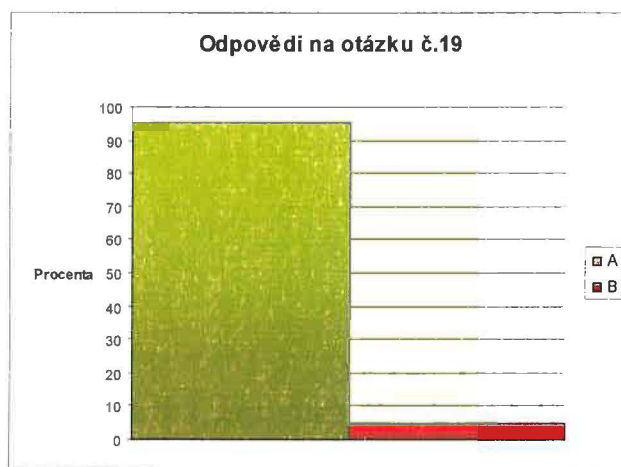
a) ano

b) ne

Tabulka 19.1
Základní školy

Odpověď	Počet	procenta
a)	40	95,24
b)	2	4,76

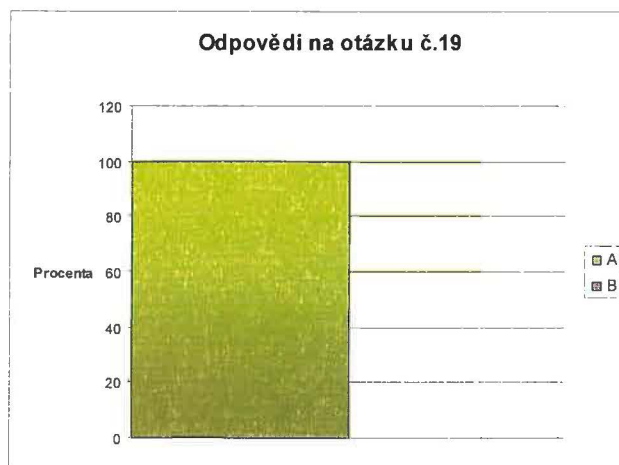
Graf 19.1

Tabulka 19.2
Střední školy

Odpověď	Počet	procenta
a)	54	100,00
b)	0	0,00

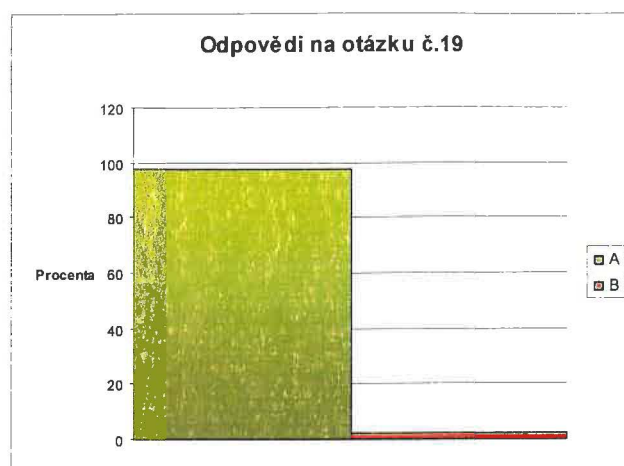
Graf 19.2

Tabulka 19.3

Základní a střední školy

Odpověď	Počet	procenta
a)	94	97,92
b)	2	2,08

Graf 19.3**Vyhodnocení:**

Na převážné většině základních škol (více než 95%) je lyžařský výcvik zajištěn držitelem licence instruktor lyžování. Na necelých 5% základních škol je však lyžařský výcvik organizován i přes to, že není dostatečně zajištěn kvalifikovaným instruktorem.

V případě středních škol, se nevyskytla ani jediná, která by organizaci lyžařského výcviku neměla personálně zajištěnou kvalifikovaným instruktorem lyžování.

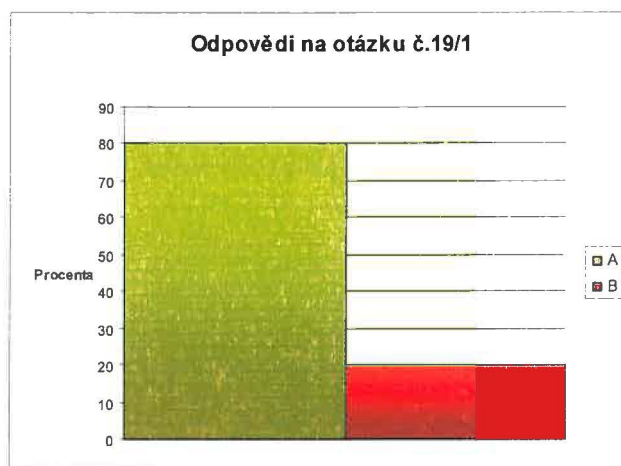
- 19/1 Pokud ano, je zajištěn:**
a) instruktory ze zaměstnanců školy
b) najímanými instruktory

Tabulka 19.1.1

Základní školy

Odpověď	Počet	procenta
a)	32	80,00
b)	8	20,00

Graf 19.1.1

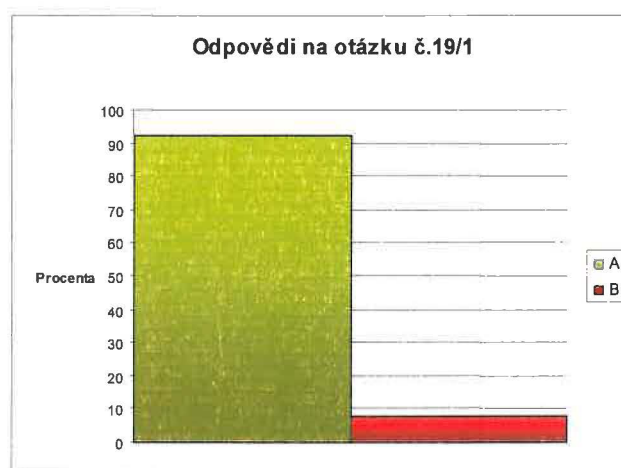

Tabulka 19.1.2

Střední školy

Odpověď	Počet	procenta
a)	50	92,59
b)	4	7,41

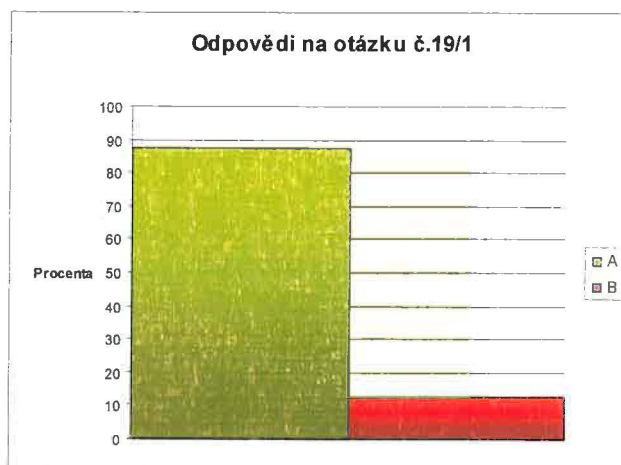
Graf 19.1.2

Tabulka 19.1.3
Základní a střední školy

Odpověď	Počet	procenta
a)	82	87,23
b)	12	12,77

Graf 19.1.3

Vyhodnocení:

80% základních škol personálně zajišťuje lyžařský výcvik z řad zaměstnanců školy. 20% těchto škol využívá při organizaci lyžařského výcviku najímaných instruktorů.

Pro zaměstnance středních škol, vyznívá situace při personálním zajištění lyžařského výcviku instruktory ještě o něco lépe. Více než 92% středních škol zajišťuje výcvik tímto způsobem. Zbývajících necelých 8% jej zajišťuje najímanými instruktory.

Otázka č. 20

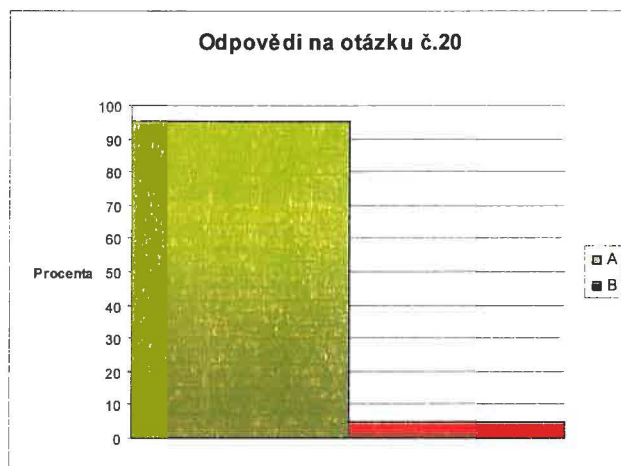
Hradí pořádající škola náklady instruktorů na lyžařské vleky?

- a) ano
- b) ne

Tabulka 20.1
Základní školy

Odpověď	počet	Procenta
a)	40	95,24
b)	2	4,76

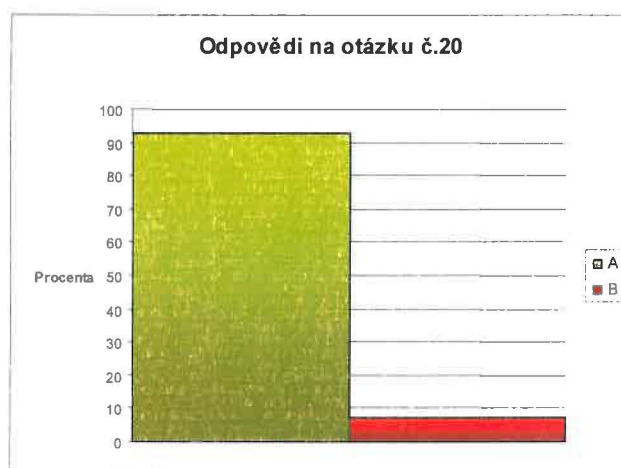
Graf 20.1

Tabulka 20.2
Střední školy

Odpověď	počet	Procenta
a)	50	92,59
b)	4	7,41

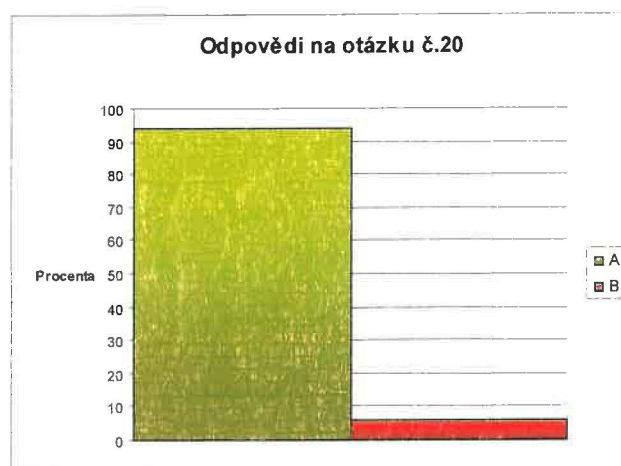
Graf 20.2

Tabulka 20.3

Základní a střední školy

Odpověď	počet	Procenta
a)	90	93,75
b)	6	6,25

Graf 20.3**Vyhodnocení:**

Situace s úhradou jízdného instruktorům za lyžařské vleky je dle našeho názoru na velmi dobré úrovni. Na základních školách je jízdné v plné výši hrazeno z více než z 95%. Na pouhých necelých 5% základních škol, není toto jízdné hrazeno.

A středních školách je situace obdobná. Na 92% těchto škol je jízdné hrazeno, na 8% nikoliv.

Otázka č.21

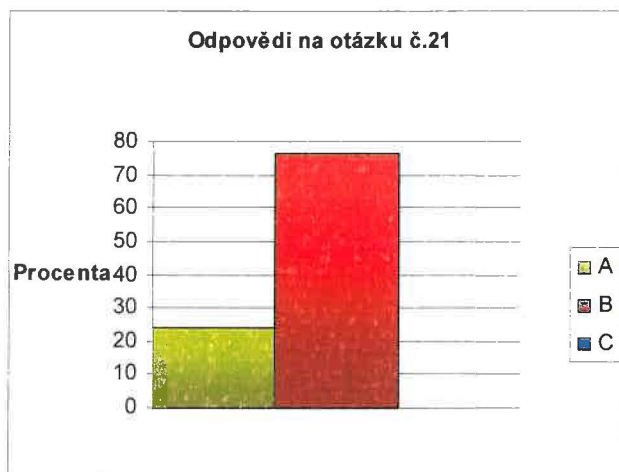
Je na lyžařském výcvikovém kurzu přítomen zdravotník?

- a) vždy, je-li na kurzu více než 30 žáků
- b) i v případě, že je na kurzu méně než 30 žáků
- c) není přítomen

Tabulka 21.1
Základní školy

Odpověď	počet	Procenta
a)	10	23,81
b)	32	76,19
c)	0	0,00

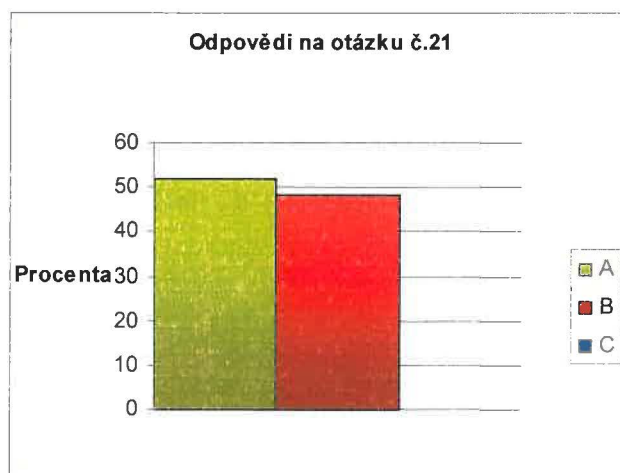
Graf 21.1

Tabulka 21.2
Střední školy

Odpověď	počet	Procenta
a)	28	51,85
b)	26	48,15
c)	0	0,00

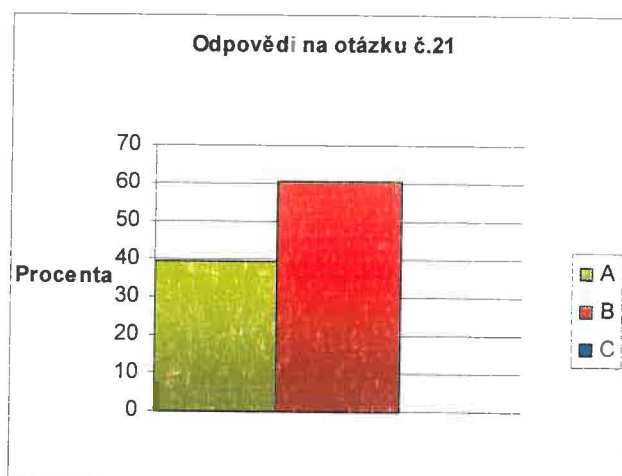
Graf 21.2

Tabulka 21.3
Základní a střední školy

Odpověď	počet	Procenta
a)	38	39,58
b)	58	60,42
c)	0	0,00

Graf 21.3

Vyhodnocení:

Zdravotník by měl být na lyžařském kurzu přítomen vždy přesáhne-li počet účastníků 30. Je potěšující, že na více než 76% základních škol je zdravotník samozřejmostí i v případě, že poklesne počet žáků pod 30. Na zbývajících 24% těchto škol využívají zdravotníka dle platných předpisů, to znamená, je-li počet účastníků vyšší než 30.

Na středních školách využívá zdravotníka za všech okolností více než 48%, 52% těchto škol jej pak využívá dle stanovených předpisů. V našem výzkumu se nevyskytla ani jediná škola, která by povinnost zajistit zdravotníkem lyžařské kurzy v případě, že je počet žáků vyšší než 30, nesplnila.

Otázka č.22

Večerní dozor provádí

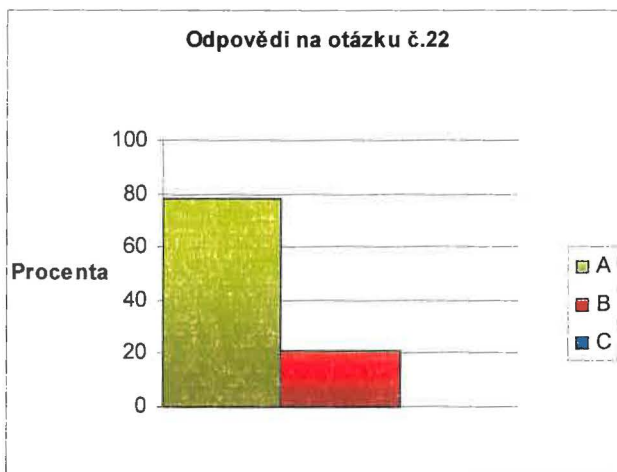
- a) instruktoři, kteří vedou výcvik
- b) pedagog, který nevede výcvik
- c) neprovádí se

Tabulka 22.1

Základní školy

Odpověď	počet	Procenta
a)	33	78,57
b)	9	21,43
c)	0	0,00

Graf 22.1

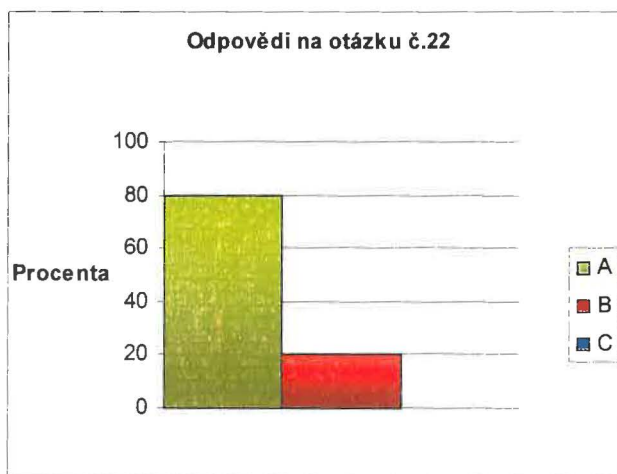

Tabulka 22.2

Střední školy

Odpověď	počet	Procenta
a)	43	79,63
b)	11	20,37
c)	0	0,00

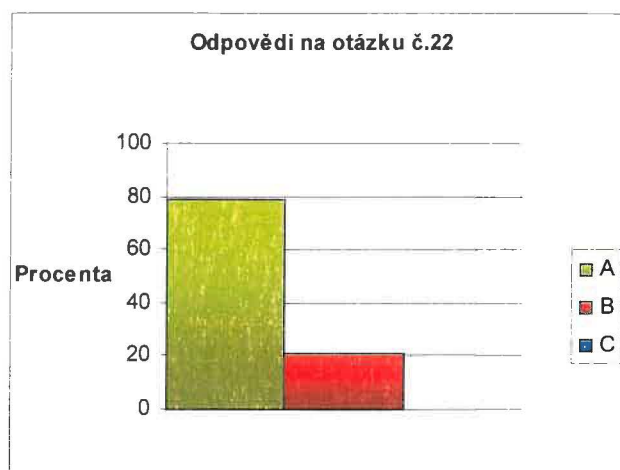
Graf 22.2

Tabulka 22.3

Základní a střední školy

Odpověď	počet	Procenta
a)	76	79,17
b)	20	20,83
c)	0	0,00

Graf 22.3**Vyhodnocení:**

Večerní dozory jsou zajišťovány tímto způsobem: na více než 78% základních škol je provádí instruktoři, zajišťující zároveň i lyžařský výcvik. Ve více než 21% těchto škol se k těmto dozorům využívají pracovníci, kteří lyžařský výcvik neprovádějí.

Na středních školách je situace v podstatě totožná. Ze 79% je provádí instruktoři zajišťující lyžařský výcvik, na zbytku těchto škol (21%) jsou to pracovníci vyčlenění pouze pro tuto činnost. Ve všech případech jsou na obou typech těchto škol dozory vždy zajištěny.

Otázka č.23

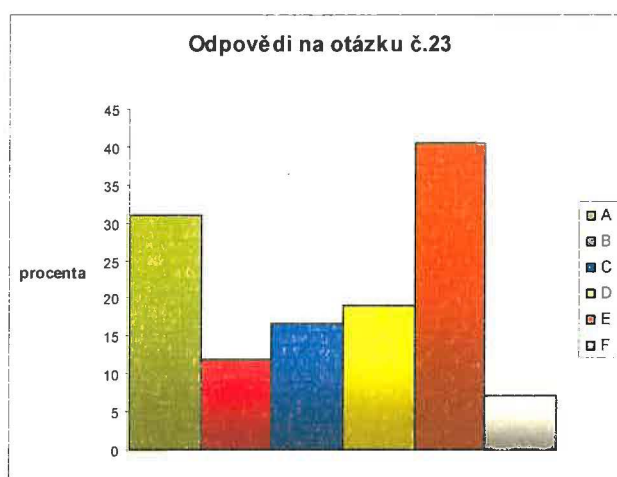
Jak jsou instruktoři z řad zaměstnanců školy odměněni?

- a) stejnou částkou, jako by učili ve škole
- b) odměnou za odučené hodiny navíc
- c) příplatky za večerní činnost
- d) za práci o sobotách a nedělích
- e) jednorázová mimořádná odměna
- f) jiné fondy (napíšte jaké)

Tabulka 23.1
Základní školy

Odpověď	počet	Procenta
a)	13	30,95
b)	5	11,90
c)	7	16,67
d)	8	19,05
e)	17	40,48
f)	3	7,14

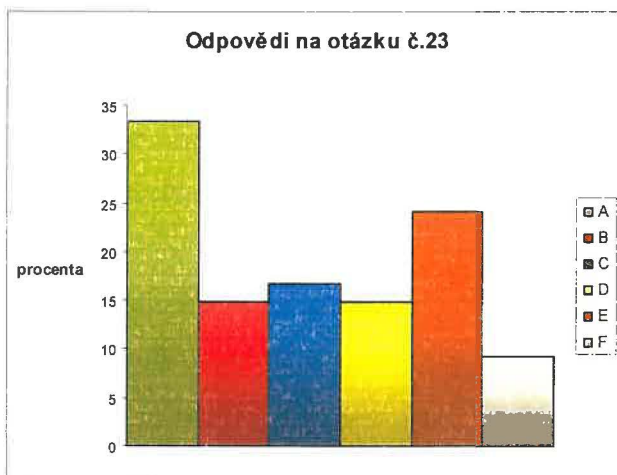
Graf 23.1

Tabulka 23.2
Střední školy

Odpověď	počet	Procenta
a)	18	33,33
b)	8	14,81
c)	9	16,67
d)	8	14,81
e)	13	24,07
f)	5	9,26

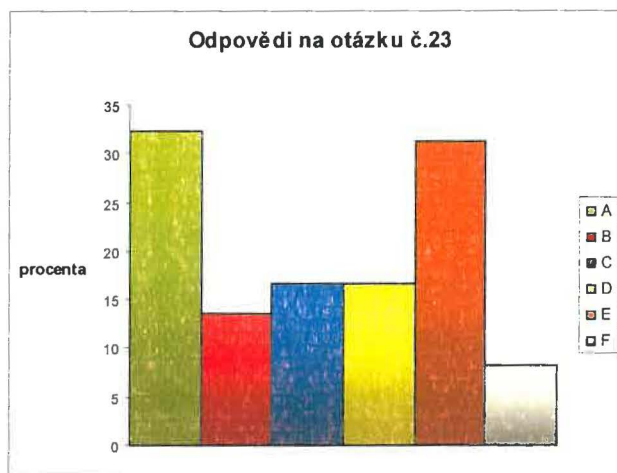
Graf 23.2

Tabulka 23.3

Základní a střední školy

Odpověď	počet	Procenta
a)	31	32,29
b)	13	13,54
c)	16	16,67
d)	16	16,67
e)	30	31,25
f)	8	8,33

Graf 23.3**Vyhodnocení:**

Odměňování instruktorů z řad zaměstnanců školy se na dotazovaných školách provádí následujícím způsobem: na více než 40% základních škol je odměňování řešeno formou jednorázových odměn. Na 30% těchto škol není finanční ohodnocení instruktorů žádné a pobírají stejnou mzdu jako by učili ve škole. Na 19% základních škol pobírají příplatky za práci o sobotách a nedělích, na 16% těchto škol pobírají příplatky za večerní činnost a v necelých 12% jsou odměňovány za odučené hodiny navíc.

Na středních školách probíhá finanční ohodnocení lyžařských instruktorů následujícím způsobem: 33% učitelů středních škol je finančně ohodnoceno stejně, jako by učili ve škole, 24% těchto učitelů dostává jednorázovou odměnu, 16% pobírá příplatky za večerní činnost, stejné procento (15%) pak pobírá odměnu za práci o sobotách a nedělích a odměnu za odučené hodiny navíc. Na některých základních i středních školách využívají odměňování lyžařských instruktorů z řad zaměstnanců školy jiných fondů.

4.1. Diskuse k výsledkům

Zhodnocení výsledků anketního šetření jsme provedli podle předem vymezeného okruhu otázek a zaměřili jsme se na nejvýraznější údaje.

V první skupině otázek nás zajímalo, zda školy v současné době pořádají lyžařské výcvikové kurzy. V případě neorganizování kurzů jsme zjišťovali důvody.

Je potěšující, že se nevyskytla žádná základní ani střední škola, která kurzy nepořádá vůbec. Na některých školách jsou však lyžařské výcvikové kurzy pořádány nepravidelně. Tyto školy zpravidla uvádějí, že důvodem pro nepravidelné organizování lyžařských výcvikových kurzů je malý počet přihlášených žáků. Zde vidíme možnost nápravy v tom, že kurz bude doplněn žáky z jiných tříd. Tato možnost je ale podle našeho názoru právě na těchto školách využívána nedostatečně a malý počet přihlášených žáků je pak většinou jen výmluvou zodpovědných pracovníků školy pro nepravidelné organizování kurzů. Když jsme podrobněji zjišťovali důvody neúčasti žáků na kurzech, dospěli jsme k tomu, že se nejčastěji jedná o nedostatek finančních prostředků. Bylo by jistě přínosem, kdyby měli školy větší možnost finančně přispívat na tyto kurzy žákům s prokazatelně sociálně slabých rodin, či využívat peněz od sponzorů právě k těmto účelům. Musíme si totiž uvědomit, že celá řada dětí, které získají své první lyžařské zážitky na lyžařských kurzech se pak právě díky tomu vrací za zdravým pohybem do hor celý život. Na druhém místě pro neúčast žáků na kurzech jsou zdravotní důvody. Zde je pak zcela jistě nutná dlouhodobá spolupráce jak s rodiči žáků, kteří mají zdravotní omezení, tak se žáky samotnými. V současné době je totiž celá řada dětí, které ač nemají žádné závažnější zdravotní problémy, získávají od svého ošetřujícího lékaře osvobození od tělesné výchovy případně o různých zdravotních omezeních. V těchto případech je třeba doporučit všem učitelům tělesné výchovy, aby rodičům vysvětlili právě zdravotní přínos lyžařských kurzů pro jejich děti.

Můžeme říci, že popisovaná situace v organizaci lyžařských kurzů je v posledních třech letech v podstatě totožná. Stejně je i procento žáků jak základních, tak středních škol, kteří se kurzů zúčastňují.

Myslíme si, že procento žáků kteří se kurzů zúčastňují je poměrně vysoké a je dobrou vizitkou učitelů tělesné výchovy i všech zodpovědných pracovníků, kteří se na organizaci těchto kurzů podílejí.

Druhý okruh otázek se zabýval předpoklady škol, pro pořádání lyžařských výcvikových kurzů. Domníváme se, že jedním z nejdůležitějších faktorů, který ovlivňuje zájem žáků o účast na kurzech je důsledná propagace této akce. Je všeobecně známo, že současná mladá generace se čím dál tím více přiklání spíše k pasivní zábavě a procento dětí, které se věnují pohybovým aktivitám se neustále snižuje. Úkolem školy a především pak učitelů tělesné výchovy je vzbudit zájem žáků o tyto činnosti a mezi ně samozřejmě patří i pohyb v přírodě. Propagací lyžařských kurzů pak nepropagujeme jen pohyb samotný, protože tyto akce mají v nemalé míře také význam výchovný. Rozvíjí se zde vztahy jak mezi žáky samotnými, tak mezi žáky a učiteli. Z našeho výzkumu vyplývá, že zodpovědní pracovníci škol si důležitost těchto akcí plně uvědomují a jejich propagace je na dobré úrovni. Nejčastějšími způsoby propagace jsou informace podávané žákům v hodinách tělesné výchovy a schůzky s rodiči. Dle našeho názoru, by rozhodování žáků mohlo pozitivně ovlivnit pořizování a následná prezentace audiovizuálních záznamů z uskutečněných lyžařských kurzů dané školy. Tato možnost se dle výsledků výzkumu často nevyužívá.

Dalším faktorem, který značnou měrou ovlivňuje rozhodování žáků o účasti či neúčasti na lyžařských kurzech je také místo jejich konání. V současné době střední školy v poměrně velké míře využívají možnosti konání těchto akcí v zahraničí. Většina těchto škol si však uvědomuje, že organizace zahraničních zájezdů může mít jak pozitivní tak negativní vliv při rozhodování studentů, zda se zúčastní či nezúčastní lyžařského kurzu. Důvodem neúčasti může být zejména vyšší finanční náročnost. Proto je běžné, že tyto školy nabízí svým studentům jak zájezdy v České republice, tak v zahraničí. Myslíme si, že alternativa zahraničních zájezdů je pro určitou skupinu studentů velmi zajímavá, ale poměr zahraničních a tuzemských zájezdů bude v budoucnu tak jako doposud vyznívat ve prospěch kurzů konaných v České republice. Negativním jevem u akcí konaných v zahraničí je časté zkracování délky kurzů z důvodů snížení celkových nákladů. Tyto akce bývají často jen pětidenní, kdy první a poslední den bývá využíván jak pro lyžařský výcvik, tak i pro dopravu do místa konání a zpět. Domníváme se, že tento způsob však není příliš vhodný, narušuje zdárný průběh výcviku a zcela zjevně neodpovídá hygienickým předpisům. U kurzů konaných v České republice je zkracování délky kurzů zcela vyjímečné.

Základním předpokladem pro absolvování lyžařského kurzu je dostatečná vybavenost žáků a instruktorů odpovídajícím materiálem. Můžeme říci, že v současné době není nedostatečná materiální vybavenost žáků příčinnou neúčasti na lyžařských kurzech. Jednak

se podstatně zvýšilo procento těch, kteří vlastní sjezdové, běžecké či snowboardové vybavení, jednak se podstatně zvýšilo množství škol, které jsou schopné vybavit žáky příslušným materiálem a v neposlední míře se také oproti minulosti značně rozšířila síť půjčoven, které zajistí zapůjčení příslušného vybavení pro žáky za dostupnou cenu. Řada půjčoven dnes dokonce poskytuje služby, (hromadné výpůjčky), kdy požadovaný materiál dopraví přímo do dané školy, či na místo konání kurzu. Tento způsob půjčování materiálů doporučujeme především školám kde není půjčovna v místě. Rodičům dětí pak ubudou starosti s půjčováním materiálu a to může v mnohých případech rozhodnout o účasti na lyžařském výcvikovém kurzu. Porovnáme-li dostupnost jednotlivých druhů vybavení, které ať už je přímo ve vlastnictví žáků, či ve vlastnictví školních půjčoven, tak nejlepší je u sjezdového vybavení. Jak již bylo řečeno, pozitivním jevem je, že se zvyšuje množství škol, které nabízejí žákům zapůjčení příslušného vybavení. Otazník však někdy zůstává nad kvalitou tohoto materiálu.

Zajímavá je situace u půjčování vybavení instruktorům. Z výsledků vyplývá, že počet škol, kde se instruktorům materiál nepůjčuje, je vyšší, než počet škol, kde se materiál půjčuje žákům. Domníváme se, že tento výsledek je zapříčiněn špatnou kvalitou materiálu, který je pro méně náročné žáky sice postačující, ale lyžařským instruktorům svou kvalitou nevyhovuje. Ti pak raději využívají vlastního vybavení. Myslíme si, že v této oblasti mají vedoucí pracovníci škol ještě co dohánět a měli by umožnit učitelům, vyučujícím na lyžařských kurzech, zabezpečením odpovídajícího vybavení, vykonávat svou práci na odpovídající úrovni.

V tomto okruhu byla dále řešena otázka, jaké druhy aktivit na sněhu školy svým žákům nabízejí. Je zcela evidentní, že širší nabídky přímo koresponduje se zájmem o lyžařský kurz. Dnešní mladá generace hledá kromě sjezdového lyžování i další alternativy pohybu na sněhu. Sjezdové lyžování však zůstává stále pohybovou aktivitou číslo jedna, následuje snowboarding a nejmenší oblibě se těší běžecké lyžování. Příčiny toho jsou podle nás následující. Jednak je to přílišná fyzická namáhavost, jednak nedostatečné materiální vybavení. Příjemné zjištění pro nás bylo, že na poměrně vysokém procentu škol, se kombinují alespoň dvě a někdy i všechny tři pohybové aktivity. Co se týká sjezdového lyžování, bylo by pozitivní zařadit alespoň na zahraničních výběrových kurzech kromě sjíždění a zatáčení na sjezdových tratích také alternativní aktivity, jako například freeriding, či freestyle. Z vlastních zkušeností víme, že se s pozitivním ohlasem při výuce setkává také využívání krátkých lyží (snowblade).

O úrovni lyžařských kurzů rozhoduje v neposlední řadě také personální zajištění. Dle platných směrnic musí být výuka sjezdového a běžeckého lyžování zajištěna buď aprobovaným učitelem tělesné výchovy, který platné oprávnění získává při ukončení studia a nebo držitelem licence instruktor lyžování, či licence vyšší, cvičitel nebo učitel lyžování. Pro výuku snowboardingu je pak nutná licence instruktor snowboardingu. Toto oprávnění se nezískává automaticky po ukončení studia tělesné výchovy, ale je udělené na základě absolvování nepovinného kurzu pro instruktory snowboardingu. V našem výzkumu jsme zjišťovali, zda jsou dodržovány všechny tyto kvalifikační předpoklady. Je více než potěšující, že jsme se ani v jediném případě nesetkali u středních škol s porušením platných právních norem a všichni instruktoři těchto škol, tato oprávnění vlastní. Na pěti procentech základních škol, jsme se však setkali s vážným porušením předpisů. Výcvik lyžování je zde organizován i přesto, že není dostatečně zajištěn kvalifikovaným instruktorem. Zajímalo nás také, zda jsou školy schopny kurzy personálně zajistit z vlastních zdrojů. Na základě analýzy výsledků jsme došly k závěru, že na převážné většině škol, jsou kurzy zajišťovány z řad zaměstnanců školy. A to buď učiteli tělesné výchovy nebo neaprobovanými učiteli s platným oprávněním. Pokud jsou instruktoři najímáni, děje se tak častěji v případě instruktorů snowboardingu. Další otázky směřovaly k tomu, zda je na kurzu přítomno dostatečné množství pracovníků pro vlastní výcvik, večerní služby atd. Vzhledem k tomu, že počet žáků v družstvu nepřesáhl ani v jediném případě povolenou hranici patnácti žáků a průměrný počet žáků v družstvu je dle respondentů dvanáct, můžeme říci, že co do množství instruktorů jsou lyžařské kurzy na dotazovaných školách zajištěny dostatečně. Dle našeho mínění by se však pro zefektivnění výuky mohl počet žáků v družstvu pohybovat okolo deseti. Také předpis, který stanovuje nutnost přítomnosti zdravotníka přesáhne-li počet účastníků třicet je na dotazovaných školách dodržován. Na více než polovině všech škol, je zdravotník přítomen i v případě, klesne-li počet žáků pod třicet. Domníváme se, že jde o pozitivní trend. V případě úrazu, či onemocnění žáka, může totiž zdravotník doprovázet zraněného do nemocnice, či s ním být přítomen v ubytovacím zařízení. V případě, že zdravotník přítomen na kurzu není, musí suplovat jeho činnost jeden z instruktorů, dochází tak k narušení výcviku a ve většině případů i k porušení pravidel bezpečnosti, protože pak nemůže být dodržena podmínka maximálního počtu 15 žáků v družstvu. Stejně jako je na lyžařských kurzech důležitá funkce zdravotníka, je důležité i zajištění pedagogického dozoru mimo výcvik. Jistě by bylo ku prospěchu, kdyby pro tuto činnost byli využíváni pracovníci, kteří výcvik nevedou. Na některých dotazovaných školách se tak děje, ale dle množství těchto škol, nelze toto

považovat za standard. I když by to zcela jistě bylo ku prospěchu lyžařských kurzů, uvědomujeme si, že z hlediska ředitelů škol, se jedná o další finanční výdaje a v neposlední řadě to komplikuje také personální obsazení školy.

Na celkovém přístupu instruktorů k lyžařským kurzům má velký podíl také finanční ohodnocení. Myslíme si, že instruktoři kteří vykonávají velmi náročnou výchovnou a vzdělávací práci a kromě toho mají obrovskou zodpovědnost za zdraví svěřených dětí, by měli být náležitě finančně ohodnoceni. V současné době je stále více než třicet procent škol, kde ohodnocení této náročné práce není žádné a učitelé jsou ohodnoceni stejně, jako by odučili pouze běžný týdenní úvazek. Nelze nic jiného, než doporučit nadřízeným pracovníkům těchto škol, aby se nad touto skutečností zamysleli. Na rozdíl od úrovně odměňování za práci na lyžařských kurzech je úhrada jízdného za lyžařské vleky v současné době na slušné úrovni. Proplácení permanentek se na obou typech škol, stalo běžnou záležitostí.

Tento poslední okruh bychom mohli nazvat lyžařské výcvikové kurzy a snowboarding. Od roku 1990 obliba snowboardingu zejména mezi mládeží neustále stoupá. Zajímalo nás jak tato pohybová aktivita pronikla do škol, zda je jí věnována učiteli dostatečná pozornost a jaká je na lyžařských kurzech odezva na tuto nabídku. Můžeme říci, že od roku 1995, kdy byl snowboarding do škol zaveden a kdy jej umožnila směrnice ministerstva školství zařadit do lyžařských kurzů se snowboarding na těchto kurzech úspěšně rozvíjí a je o něj stále větší zájem. Na školách, kde je výcvik snowboardingu organizován se jej v posledním roce zúčastnilo téměř čtyřicet procent žáků absolvující lyžařský kurz. Z uvedeného vyplývá, že zájem mezi žáky je více než dostatečný. Na některých školách však toto zřejmě neberou na vědomí. Jsou to školy, které odpověděly, že důvodem organizování snowboardového výcviku je nedostatečné personální zajištění kvalifikovanými instruktory. Vždyť nabídka kurzů pro instruktory snowboardingu je dostatečně široká a pokud školy nemají vhodné adepty na proškolení mohou si kvalifikované instruktory najmout. Další možností, která jistě přispěje k vyšší účasti na lyžařských kurzech je i umožnění absolvovat tento kurz na snowboardu i v případě, že není výcvik snowboardingu organizován. Takový účastníci, jsou pak zařazeni do družstva lyžařů, zde je však podmínkou, aby vyučující byl držitelem obou oprávnění. Dle našeho zjištění, umožňuje absolvovat lyžařský kurz na snowboardu i v případě, že tento výcvik není organizován okolo třiceti procent škol. Závěrem můžeme říci, že za třináct let života snowboardingu na školách, se tento úspěšně rozvíjí a postupně se stává samozřejmou součástí lyžařských výcvikových kurzů.

ale i zde jsou zcela jistě rezervy, jejichž využití by vedlo k dalšímu rozvoji i tohoto sportu na školách.

Nyní se zaměříme na porovnání výsledků mého výzkumu s některými srovnatelnými ukazateli předcházejících výzkumů, které prováděly I. Hercegová ve své diplomové práci „Organizace lyžařských výchovně výcvikových kurzů na základních školách“ v roce 1990 a R. Pučelíková v diplomové práci „Zjišťování současného stavu lyžování na základních a středních školách“ v roce 1996. Porovnání těchto výsledků však můžeme považovat pouze za orientační, vzhledem k tomu, že počet dotazovaných škol byl u těchto výzkumů nižší (u výzkumu z roku 1990 to bylo 30 škol a u výzkumu z roku 1996 pak 32 škol). U šetření prováděném v roce 1990 pak budeme porovnávat pouze základní školy, protože právě na ně byl tento výzkum zaměřen. První z otázek, která se vyskytovala v obou předchozích stejně jako v naší anketě měla zjistit, zda školy pořádají či nepořádají lyžařské výcvikové kurzy. Výsledky jsou následující. V roce 1990 pořádali tyto kurzy všechny dotazované školy. Oproti tomu v roce 1996 se vyskytlo již téměř 20% škol, které lyžařské výcvikové kurzy nepořádaly. Porovnáme-li situaci v roce 1996 se současným stavem, kdy se dle našeho výzkumu nevyskytla ani jediná škola, která by kurzy nepořádala, můžeme se domnívat, že byl tento trend nastolený po roce 1990 zastaven a situace v této otázce se obrátila k lepšímu. Porovnání počtu žáků, kteří se zúčastnily lyžařských výcvikových kurzů v roce 1990, 1996 a v posledních 3 letech je následující. V roce 1990 se na základních školách zúčastnilo lyžařských kurzů 73% žáků, v roce 1996 se zúčastnilo kurzů 64 % žáků a v posledních 3 letech to bylo průměrně 76%. Z výsledků vyplývá, že počet žáků, zúčastňujících se lyžařských kurzů se po propadu začal opět zvyšovat. Zajímavé je porovnávat důvody neúčasti. Zatímco v roce 1990 a 1996 byly nejčastějším důvodem zdravotní důvody (v roce 1990 55% a v roce 1996 47%) pak v současné době je nejčastějším důvodem neúčasti nedostatek finančních prostředků. Zcela jistě je to způsobeno stále se zvyšující finanční náročností lyžařských kurzů. Další společnou otázkou, která řeší organizaci kurzů při nedostatečném zájmu žáků o kurz v jedné třídě je spojování tříd nebo ročníků. Zatímco v roce 1990 a 1996 se třídy spojovaly jen ve velmi omezeném měřítku (pouze 25% a 30% dotazovaných škol) v současné době se případný nedostatek žáků, kteří mají zájem o lyžařský výcvikový kurz řeší tímto způsobem zcela běžně. Kurzy doplňuje žáky z jiných tříd 90% škol. Toto zjištění nás vede k přesvědčení, že zájem o pořádání lyžařských kurzů ze strany vedení škol se zvyšuje. Z hlediska žáků, kteří mají o lyžování zájem je to vývoj nepochybně příznivý.

V oblasti vybavenosti žáků výzbrojí nutnou pro absolvování lyžařských kurzů se situace také neustále zlepšuje, můžeme však srovnávat pouze sjezdové vybavení, protože jen toto vybavení bylo předmětem otázky v předcházejících výzkumech. V roce 1990 mělo vlastní lyžařské vybavení 45% žáků, v roce 1996 více jak 50% žáků a v současné době uvedlo již 75% žáků, že vlastní sjezdové lyžařské vybavení.

Další otázka kterou lze porovnat, je možnost zapůjčení vybavení žákům. I zde můžeme srovnávat pouze sjezdové vybavení. A je nutno říci, že zde se situace naopak zhoršuje. V roce 1990 půjčovalo sjezdové vybavení více než 50% škol, v roce 1996 pak 44% škol a v současnosti je to jen necelých 30% škol. Je však nutno říci, že dnes celá řada škol nabízí zapůjčení snowboardového a běžeckého vybavení.

Poslední porovnatelnou položkou je délka trvání zájezdu v minulosti a v současnosti. Zatímco v minulých dvou výzkumech bylo zjištěno, že délka trvání lyžařských výcvikových kurzů je převážně (více než 90%) 7 dní, současný výzkum naznačil, že dnes se délka kurzu často zkracuje. Jak již bylo řečeno, domníváme se, že tato situace je nejčastější v případě zahraničních zájezdů.

5. Závěr

Lyžování a snowboarding jsou pohybové aktivity, které se v naší zemi těší velkému zájmu lidí všech věkových kategorií a jako jeden ze sportů provozovaných ve volné přírodě má také dlouholetou tradici. Vzhledem k tomu, že jsem se řadu let věnovala závodnímu sjezdovému lyžování a díky tomu jsem měla možnost navštívit snad všechny lyžařsky významnější regiony v Evropě, měla jsem také možnost průběžně srovnávat úroveň rekreačního lyžování u nás a v zahraničí. Dle našeho názoru je úroveň českého lyžování a snowboardingu ve své rekreační podobě na velmi dobré úrovni. Také procento obyvatelstva, které se těmito pohybovými aktivitami zabývá, je ve srovnání s okolními zeměmi poměrně vysoké. Myslíme si, že obrovskou měrou k tomuto trendu přispěla skutečnost, že lyžování bylo zařazeno do osnov školní tělesné výchovy a jejich plnění je uskutečňováno v rámci lyžařských výcvikových kurzů.

Skutečnost, že se školy s organizací lyžařských výcvikových kurzů potýkají v posledních téměř dvaceti letech s celou řadou problémů, hlavně finančních a organizačních a že se zde v minulosti objevovali i některé velice krátkozraké snahy tyto kurzy zrušit, nás přiměla k výběru tématu diplomové práce, kterou se snažíme zmapovat

současný stav lyžařských výcvikových kurzů na základních a středních školách v České republice.

Nejdříve jsme shromáždili a prostudovali teoretické podklady z oblasti metodologie výzkumné práce, historie lyžování a lyžařských výcvikových kurzů, dále z oblasti metodiky a didaktiky lyžování a z oblasti týkající se organizace lyžařských výcvikových kurzů.

Dalším úkolem bylo vypracování ankety, ve kterém jsme si stanovili 4 základní okruhy. V prvním okruhu jsme měli za úkol zjistit, zda školy pořádají či nepořádají lyžařské výcvikové kurzy a zjistit důvody účasti či neúčasti dětí na této akci. V dalším okruhu nás pak zajímalo, jaké jsou předpoklady škol pro pořádání lyžařských výcvikových kurzů. V následujícím okruhu otázek nás zajímala úroveň personálního zajištění na lyžařských výcvikových kurzech a odměňování. A v posledním čtvrtém okruhu jsme měli za úkol zjistit zájem žáků o výuku snowboardingu na lyžařských výcvikových kurzech a zda školy tuto výuku uskutečňují či nabízejí. Na základě rozhovorů s tělovýchovnými pedagogy jsme do těchto okruhů zařadili celkem 23 otázek, týkajících se problematiky těchto okruhů. Většinu anket jsme rozeslali emailem, některé jsme předali osobně. Celkem bylo dotazováno 100 základních a 100 středních škol v celé České republice. Návratnost anket dosáhla 48%.

Následujícím úkolem bylo zpracování výsledků anketního šetření. Vyhodnocení odpovědí ankety bylo prováděno zvlášť pro základní a zvlášť pro střední školy. Následně bylo provedeno vyhodnocení ankety obou typů škol dohromady. Na 20% škol bylo anketní šetření doplněno rozhovorem. Jednotlivé odpovědi byly sečteny, procentuelně vyjádřeny v tabulkách a znázorněny v grafech.

Posledním úkolem diplomové práce bylo porovnání výsledků ankety ve srovnatelných ukazatelích předcházejících výzkumů od roku 1990. Jednalo se o výzkumy prováděné I. Hercegovou v diplomové práci „Organizace lyžařských výchovně výcvikových kurzů na základních školách“ v roce 1990 a R. Pučelíkovou v diplomové práci „Zjišťování současného stavu lyžování na základních a středních školách“ v roce 1996.

Po prostudování výsledků výzkumu z roku 1990 a 1996 jsme se domnívali, že se situace v oblasti pořádání lyžařských kurzů i v oblasti zájmu o tuto akci zhoršuje. Výsledky získané z našeho anketního šetření a porovnání s výzkumy prováděnými před 18 a 12 lety nás přesvědčilo o opaku. Konkrétně jsme porovnávali odpovědi na otázky týkající se následujících oblastí: zda školy pořádají či nepořádají lyžařské výcvikové kurzy, počet žáků zúčastňujících se lyžařských kurzů, zjišťování důvodů neúčasti na těchto kurzech.

řešení organizace kurzů při nedostatečném zájmu žáků, vybavenosti žáků výzbrojí nutnou pro absolvování lyžařských kurzů, možnosti škol zapůjčit vybavení žákům a délky trvání kurzů. Po přechodném poklesu zájmu, ke kterému došlo od roku 1990 do roku 1996, který byl dle našeho názoru způsoben převratnými změnami v celé naší společnosti, dochází k postupnému zlepšení v podstatě ve všech oblastech. Uvedené skutečnosti nás vedou k závěru, že se naše pracovní hypotéza, kde předpokládáme, že se bude zájem o lyžařské výcvikové kurzy snižovat, nepotvrdila.

V oblasti pořádání lyžařských kurzů je současný stav na velmi dobré úrovni. Pořádání se stalo nedílnou součástí aktivit, které oba typy škol pravidelně provozují. Co se týče účasti žáků na těchto akcích, domníváme se, že ač je procento zúčastněných poměrně vysoké, je ještě stále co zlepšovat a to především v oblasti propagace kurzů či v možnosti zabezpečení finančních příspěvků pro žáky ze sociálně slabých rodin, kteří se díky špatné ekonomické situaci nemohou těchto akcí zúčastňovat. Myslíme si, že ke zkvalitnění celkového průběhu kurzů by určitou měrou přispělo i lepší zajištění materiálního vybavení instruktorů a hledání dalších možností odpovídajícího odměňování. Další oblastí, kterou jsme se v naší práci zabývali je výuka snowboardingu na lyžařských kurzech. Ač se situace od roku 1996 neustále zlepšuje a snowboarding si získal v rámci lyžařských kurzů své místo je možné zlepšení situace zejména v oblasti proškolení dostatečného množství instruktorů snowboardingu, kde jsou značné rezervy. Dále je třeba stále hledat nové adepty zejména z řad učitelů, kteří by byli ochotni se výuce snowboardingu na lyžařských kurzech věnovat.

Přesto, že nás současný stav lyžování na školách potěšil, bychom chtěli z naší práce vyvodit určitá doporučení:

- dále zvyšovat úroveň propagace kurzů všemi dostupnými prostředky
- hledat možnosti příspěvků pro žáky ze sociálně slabých rodin
- doplňovat či vybavovat kabinety TV materiálem pro běh, sjezd i snowboarding, který by sloužil k půjčování jak žákům, tak instruktorům
- hledat další možnosti odměňování učitelů, kteří se jako instruktoři zúčastňují kurzů
- ve větší míře organizovat výuku snowboardingu na lyžařských kurzech, či alespoň umožňovat žákům absolvování těchto kurzů na snowboardu
- zajistit dostatečné množství kvalifikovaných instruktorů snowboardingu

Domníváme se, že tyto závěry a doporučení by mohli přispět k dalšímu rozvoji a celkovému zvýšení úrovně lyžařských výcvikových kurzů v České republice.

Použitá literatura:

1. BENEŠOVÁ, D., ŠTUMBAUER, J. *Školní lyžování*. Sušice, 2004.
2. CZVALINA, C. *Methodisches Handeln im Sportunterricht*. Schondorf, 1988.
3. ČÁSLAVOVÁ, E. *Obsahové aspekty sponzorské činnosti ve školním a spolkovém sportu*. Praha: TVM, 1993.
4. DRLÍK, K., STROBL, K. *Lyžujeme – sjíždění*. Olomouc: ALFA, 1992.
5. HERCEGOVÁ, I. *Organizace LVVZ na ZŠ*. Diplomová práce. České Budějovice, PF 1990.
6. KULHÁNEK, O. *Zlatá kniha lyžování*. Praha: Olympia, 1989.
7. KUTÁČ, P. *Organizace a vedení lyžařského výcvikového zájezdu*. Ostrava, 1997.
8. KUTÁČ, P. *Lyžařský kurz od A do Z*. Olomouc: Hanex, 2005.
9. KUTÁČ, P. *Zkusme carving*. Tělesná výchova a sport mládeže, 2001.
10. LÍKAŘ, J. *Rozbor současného stavu výuky lyžování na výchovně výcvikových zájezdech žáků na okrese Prachatice*. Diplomová práce. Č. Budějovice, PF 1978.
11. LUNNEMAN, G. *Motivations Forderung im unterricht*. Gottigen, 1985.
12. PELLAROVÁ, D. *Rozbor současného stavu výuky lyžování na LVVZ žáků na okrese Č. Budějovice*. Diplomová práce. České Budějovice, PF 1980.
13. PICEK, J., KUTÁČ, P. *Organizace a vedení lyžařského výcvikového zájezdu 2*. Ostrava, 1998.
14. PUČELÍKOVÁ, R. *Zjišťování současného stavu lyžování na ZŠ a SŠ*. Diplomová práce. České Budějovice, PF 1996.
15. SKALKOVÁ, J. a kol. *Úvod do metodologie a metod pedagogického výzkumu*. Praha: SPN, 1985.
16. STROBL, K., BEDŘICH, L. *Učíme lyžovat*. Olomouc, UP 1999.
17. ŠEBRLE, Z. *Lyžování na prvním stupni základní školy*. České Budějovice, PF 1998.
18. ŠTANCL, P., STROBL, K. *Lyžování s úsměvem*. Olomouc, 2004.
19. ŠTUMBAUER, J. *Základy vědecké práce v tělesné kultuře*. České Budějovice, PF 1989.
20. TREML, J. *Lyžování dětí*. Praha: Grada, 2004.
21. TREML, J. *Malá škola lyžování*. Praha: Olympia, 1984.
22. VĚSTNÍK MŠ a MK ČSR, sešit 1/1976.
23. VĚSTNÍK MŠMT ČR, ročník LI, sešit 9, září 1995.

24. VĚSTNÍK MŠMT ČR, ročník LII , sešit 4, duben 1996.
25. VĚSTNÍK MŠMT ČR, ročník LIII, sešit 5, květen 1997.
26. VĚSTNÍK MŠMT ČR, ročník LIV, sešit 10, říjen 1998.
27. VODIČKOVÁ, H. *Rozbor současného stavu lyžování na výchovně výchovných zájezdech žáků v okrese tábor*. Diplomová práce. Č. Budějovice, PF 1979.

Příloha č.1

Anketní formulář

Název školy:

Adresa :

Počet žáků na škole:

Počet žáků v ročníku, ve kterém se koná lyžařský kurz:

1. Pořádá vaše škola lyžařské výcvikové kurzy?

- a) pravidelně
- b) nepravidelně
- c) neorganizuje

2. Pokud škola neorganizuje lyžařské výcvikové kurzy, uveďte důvod

- a) nedostatek kvalifikovaných instruktorů
- b) nezájem žáků
- c) jiný důvod (jaký)

3. Je při nedostatečném zájmu žáků v jedné třídě organizace zájezdu řešena spojením více tříd, nebo doplněním žáků z jiných ročníků?

- a) ano
- b) ne

4. Vyjádřete v % účast žáků na lyžařských výcvikových kurzech v roce 2004/05, 05/06,06/07.....

5. Průměrný počet žáků v družstvu je

6. Důvodem neúčasti žáků na lyžařských výcvikových kurzech jsou:

- a) zdravotní důvody
- b) nedostatek finančních prostředků
- c) nezájem dětí o tuto pohybovou činnost
- d) jiné důvody

7. Propagace lyžařských výcvikových kurzů se provádí následujícím způsobem:

- a) schůzky s rodiči
- b) informace a propagace v hodinách tělesné výchovy
- c) neprovádí se
- d) jiným způsobem (jakým).....

8. Délka trvání lyžařských výcvikových kurzů je:

- a) 7 dní
- b) více než 7 dní
- c) méně než 7 dní

9. Kde pořádá vaše škola lyžařské výcvikové kurzy?

- a) v ČR
- b) v zahraničí
- c) v ČR i v zahraničí (žáci mají možnost výběru)

Pokud v ČR, uveďte kde.....

10. Kolik % dětí vlastní lyžařské vybavení na

výuku běhu na lyžích.....

výuku sjíždění a zatáčení..... z toho lyže na carving.....

snowboardové vybavení

11. Škola má možnost zapůjčit žákům:

- a) sjezdové vybavení
- b) běžecké vybavení
- c) snowboardové vybavení
- d) žádné

12. Škola má možnost zapůjčit instruktorům:

- a) sjezdové vybavení
- b) běžecké vybavení
- c) snowboardové vybavení
- d) žádné

13. V rámci lyžařského výcvikového kurzu je organizován výcvik:

- a) sjezdového lyžování
- b) běžeckého lyžování
- c) snowboardingu

14. Pokud není organizován běžecký výcvik, uveďte důvody.....

15. Pokud není organizován výcvik snowboardingu, uveďte důvody.....

16. Pokud je výcvik snowboardingu organizován, uveďte v % počet žáků, kteří se jej účastní.....

17. Pokud je organizován výcvik snowboardingu, je dostatečně personálně zajištěn (držitelem licence – instruktor snowboardingu)?

- a) ano
- b) ne

18. Pokud je organizován lyžařský výcvik, je dostatečně personálně zajištěn (držitelem licence - instruktor lyžování)

- a) ano
- b) ne

Pokud ano, je zajištěn:

- a) instruktory ze zaměstnanců školy
- b) najímanými instruktory

19. Pokud není organizován výcvik snowboardingu, mají žáci možnost absolvovat lyžařský výcvikový kurz na snowboardu?

- a) ano
- b) ne

20. Hradí pořadající škola náklady instruktorů na lyžařské vleky?

- a) ano
- b) ne

21. Je na lyžařském výcvikovém kurzu přítomen zdravotník?

- a) vždy, je-li na kurzu více než 30 žáků
- b) i v případě, že je na kurzu méně než 30 žáků

22. Večerní dozor provádí

- a) instruktoři, kteří vedou výcvik
- b) pedagog, který nevede výcvik
- c) neprovádí se

23. Jak jsou instruktoři z řad zaměstnanců školy odměněni?

- a) stejnou částkou, jako by učili ve škole
- b) odměnou za odučené hodiny navíc
- c) příplatky za večerní činnost
- d) za práci o sobotách a nedělích
- e) jednorázová mimořádná odměna
- f) jiné fondy (napište jaké)